

מגזין הבולאים בישראל

שביל

גליון מס' 75 • טבת תשס"ט • ינואר 2009 • המחיר: 30 ש"ח

בולים בספרית בית ספר שז"ר נתניה – שולה נתן

דברים שנאמרו בכנס ספרנים תשס"ח שהתקיים באוניברסיטת בר אילן:

שמי שולה נחום ואני ספרנית בבי"ס שז"ר בנתניה.

השנה הסופנו פעילות חדשה – חוג לבולאות.

כשהוזמנתי ליום עיון בנושא "בולים בספרייה" שנערך במוזיאון הארץ בתל אביב. נסעתי מתוך סקרנות וקצת נוסטלגיה. בצעירותי אספתי בולים, ובעלי היה שנים מנוי לשרות הבולאי, ובאחד הארונות בבית מונחים להם אלבומים מלאים בולים. שמעתי על הרעיון לפתוח חוג בספריית בי"ס הוא מצא חן בעיני וסיפורי על כך למנהלת, שגם היא אספה בולים בילדותה, והיא הסכימה מיד.

כאן צצו והתעוררו השאלות:

מי ישתתף? האם תהיה הענות? מדוע בספרייה? מה הקשר לספרייה? מתי נקיים את החוג? מה לומדים בו? כיצד מלמדים? האם זה יעורר עניין? עם השאלות נסעתי להשתלמות בהתאחדות הבולאים.

לגבי המקום לא היו לנו הרבה ספקות שהחוג חייב להיות בספרייה, הרי הספרייה משמשת מרכז משאבים ומקום לרכישת מידע והרחבת אופקים. וכך גם הבולים, כמו מקורות מידע אחרים – הספר או המחשב. בנוסף לכך, **הבול משמש גירוי ללמידה** לחיפוש מידע נוסף כמו באטלס או אנציקלופדיה, ספרי אישים או חגים, לכן אין מקום טוב מהספרייה לקיים בה את החוג.

השאלה הבאה **מי ישתתף?** החלטנו לפתוח את החוג לתלמידי ה'ו'. העברנו בכנות דף מידע על החוג נרשמו מעל 30 תלמידים. מאחר שנאמר לנו בהשתלמות שהרצוי הוא בין 10 - 15 תלמידים התייעצתי עם המחנכות והחלטנו לקבל תלמידים מתמידים, אחראיים, ומתעניינים. נבחרו 16 תלמידים שה"כ

מתי יתקיים החוג? בזמן הלימודים? אהה"צ? לבסוף בחרנו בסוף יום לימודים לאחר שבדקנו במערכת ומצאנו יום בשבוע בו רוב הכתות מסיימות בשיעור חמישי. והתלמידים נשארו לשעה שישית.

לאחר שהעניינים הטכניים-לוגיסטיים הסתדרו נשארו השאלות **מה עושים? ואיך מלמדים?** וכאן אני רוצה לציין ולהודות לאנשים העובדים בהתאחדות, שדואגים ושולחים לנו מערכי שיעור מוכנים בתוך שקית עם כל החומר לשיעור והעזרים, בצורה מסודרת יוצאת מהכלל. צריך לעבור ולקרא את החומר והכל ברור. **מהם הנושאים הנלמדים?** תולדות הדואר, מהו בול, כיצד אוספים? בנוסף לכך מקבלים מהשרות

הבולאי חומר יחודי לחגים, יום זכרון לרבין וכו'

כמעט בכל שיעור יש משימה המזכה ילדים בפרס – בול

בנוסף לחומר שמקבל המורה-מדריך מקבל כל תלמיד סדרן / אלבום ובולים, חוברות למידה, ואביזרים כמו זכוכית מגדלת ומלקט / פינצטה.

התלמידים אף קבלו לביתם בדואר חוברות מהשרות הבולאי.

החוג זכה לפופולאריות בביה"ס ותלמידים רבים התחילו להתעניין ובקשו להצטרף.

התלמידים לא רצו להפסיד אף שיעור ובקשו ממני להשלים ביום אחר אם לא התקיים שיעור.

ברצוני להתייחס לרווחים הנוספים שבהם זכו המשתתפים בחוג איסוף הבולים.

מבחינה אישית וקבוצתית:

- הושרשו הרגלים כגון: התמדה, ריכוז, ניקיון, התבוננות ותשומת לב לפרטים
- רכישת ידע והרחבת אופקים על ארצות שונות, אישים ותולדות הדואר
- קבלת החלטות איך ומה לאסוף כיצד וממתי? כיצד לארגן את האוסף.

קבוצתית:

- נוצרו קשרים חברתיים בין תלמידים מכתות שונות, בעלי עניין משותף.
- הייתה תחרות חיובית באסוף הבולים ומשימות הפרס.
- נוצרו קשרים ועניין משותף בין הילדים לבני המשפחה.
- נסעו יחד לבקר בתערוכה הבינלאומית שהייתה השנה בת"א.

ולסיכום מספר משפטים שכתבו התלמידים במשוב:

1. חשבתי שיהיה משעמם ללמוד על בולים אבל ראיתי שזה מאד מעניין ולמדתי הרבה דברים שלא ידעתי.
2. אף פעם לא היה לי איזשהו אוסף משלי ועכשיו יש לי.
3. עניין אותי ללמוד על ארצות, שמות המדינות, ומה יש שם.
4. אמא שלי נתנה לי את האוסף שלה מרוסיה ועכשיו אנחנו אוספים יחד.
5. הורי מביאים לי בולים שהם אוספים אצל אנשים בעבודה וגם קבלתי מכתבים מקרובי משפחה בחו"ל.

כולם כתבו שהם מתכוונים להמשיך לאסוף ולהתעניין בבולים. לספרנים יש כנראה תכונה להחיות עולמות נעלמים או שחוששים שיעלמו כמו שאמרו על ספרים כשנכנס המחשב, למה לא בולים?

התאחדות
בולאי
ישראל

גליון מס' 75

טבת תשס"ט – ינואר 2009

מחיר: 30 ש"ח

מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת לפניות ולמנויים:

ת"ד 4523, ת"א 61045

טל': 03-6295547

פקס: 03-5259716

E-mail: ipf@netvision.net.il

http://www.israelphilately.org.il

מנכ"ל: טיבי יניב

עורך ראשי: משה רימר

עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס

שרדות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- 3 • לזכר צבי אלכסנדר
- 4 • מכתבים למערכת
- 6 • כנס יום הבולאות 2008
- 8 • תוכנית ההנפקות לשנת 2009
- 10 • תוויות ביול הציפורים
- 11 • כנס יום הבולאות לילדים
- 12 • מהנעשה בארץ
- 13 • השופט החוקר
- 18 • יודאיקה
- 20 • טיפוסים בקונטרס "זהבית"
- 23 • בולים מיוחדים בשנת 2008
- 24 • תהליך ההנפקה
- 26 • חצי מנה
- 27 • לשירותך
- 28 • אגדה של בול
- 29 • קולות החיילים
- 30 • חותמות דואר ישראל

בולי אבל

בולי אבל הם בולים שהונפקו במיוחד על מנת לציין אבל לאומי על מותו של אדם בעל חשיבות לכלל תושבי המדינה המנפיקה.

בשנת 1910 הונפק בבריטניה בול בצבע שחור אפור ועליו דמותו של המלך אדוארד השביעי. היו שביקשו לראות בבול זה את בול האבל הראשון, אולם הבול הונפק ביום 4 במאי, יומיים לפני מותו של המלך. היה זה אך מקרה שהנפקת הבול השחור נעשתה בסמוך למותו של המלך. הבול הממלכתי הראשון שהונפק בכוונה תחילה כבול אבל הונפק על ידי ארצות הברית ביום 1 בספטמבר 1923, לזכרו של הנשיא וורן הרדינג שנפטר במפתיע חודש קודם לכן, ביום 2 באוגוסט 1923.

ארז"ב, 1923

בול האבל השני בעולם הונפק ברוסיה מספר ימים לאחר מותו של לנין, ביום 21 בינואר 1924. הבול הודפס עם מסגרת עבה בצבע שחור, והוא הונפק מחדש עד שנת 1928 בכל חודש ינואר ביום השנה למותו של המנהיג הנערץ.

רוסיה, 1924

לזכר צבי אלכסנדר ז"ל

אותו שופט וודאי התייחס בשוויון נפש למכתב אשר שלח קצין בצבא התורכי מהחזית בבולגריה למשפחתו בתל אביב, אך עבורנו לזהותו של הקצין – משה שרתוק – משמעות רבה. בפעם אחרת ניאות צבי להסכים כי גלויה אשר שלח הרצל מבאזל לבתו פאולינה בווינה אמנם אינה שייכת לתולדות הדואר של ארץ ישראל, אך בכל זאת, אלמלא הרצל, ספק אם היה קם דואר ישראל...

מתוך שאיפה להנחיל את הסיפור אותו מספר האוסף, הרבה צבי להציג פרקים מתוכו בתערוכות בולאיות. הוא זכה להוקרה ולפרסים רבים, האחרון שבהם בתערוכת "ישראל 2008", בה הוכתרה תצוגתו על הדואר התורכי בארץ בפרס התצוגה המצטיינת במדור הלאומי. אלא שבכך לא היה לו די. צבי שאף להגיע לציבור רחב יותר מאשר הקהל הבא בשעריהן של תערוכות בולים, ולפיכך שיכן את האוסף במוזיאון ארץ ישראל בתל אביב. על מנת להבטיח שהאוסף לא ידחק לקרן זוויית, הוא תרם תרומה נכבדה ביותר לביתן לתולדות הבול והדואר הנושא את שמו.

על צבי ניתן לומר: הוא הלך לעולמו בגיל 86, אך שירת חייו הבולאית באמצעה נפסקה. עלינו החובה לקיים את מוזיאון אלכסנדר לתולדות הבול והדואר ולשמור אותו כמקום פעיל, תוסס ומחנך על פי חזונו של צבי.

ד"ר אדי לייבו

אנו נפרדים בכאב מצבי ז"ל, איש רב פעלים ורב פנים. היכרותי עם צבי החלה לפני 25 שנים, על רקע העניין המשותף בבולאות ובתולדות הדואר של ארץ ישראל. התרשמתי מתצוגותיו יוצאות הדופן בתערוכות בולאיות, ואח"כ הכרתי את האדם, איש שורשי בארץ ישראל.

צבי בנה בפרק זמן של מעל חמישים שנה, באהבה, בשקדנות ובהתמדה בלתי רגילות ומעוררות התפעלות, את האוסף המקיף ביותר של תולדות הדואר של א"י. אוסף יוצא דופן בהיקפו, אשר מכסה פרק זמן של כ-600 שנה, החל מכתבי סוחרים איטלקיים מהמאה ה-15 וכלה בתקופת המאבק על קום המדינה ומלחמת העצמאות.

האוסף אשר בנה היה בבואה של התהליכים ההיסטוריים שאירעו בארץ. כל פריט ופריט מספר סיפור ייחודי, וכל סיפור וסיפור משתבץ ומאיר נקודה בתולדות הארץ אשר כה אהב.

בפרט בלטה משיכתו של צבי לציונות ולמדינה שבדרך. האוסף מפליא לספר את סיפורם עד כדי כך, שבאחת התערוכות התחרותיות בחו"ל, בדיון בין השופטים על תצוגתו של צבי אשר עסקה בדואר הישוב היהודי בארץ, אמר שופט אוסטרלי כי מציג אמנם עוסק בתולדות הדואר, אך ניכר כי לבו הלך שבי אחרי אהבה אחרת. בא האיש לבקר, ויצא מברך. אכן הסיפור הציוני הוא שהיה העיקר עבור צבי.

שיבושי חותמות בערבית

לעורך שלום,

בגיליון מספר 73 הופיעו מספר טעויות בחותמות דואר ישראל בשפה הערבית.

בחותמת אירוע "פונים אל המחר" נכתב:

ירושלים
הנכון הוא
أورشليم
القدس

בחותמת אירוע "65 שנה למרד גטו ורשה" נכתב

לוחמי הגטאות
הנכון הוא
لوحامي هاغيطوث
لوحامي هاغيطوث

בחותמת אירוע "130 שנה לפתח תקוה" נכתב:

פתח תקוה
הנכון הוא
فتح تقوة
فتح تكفا

בחותמת יום ההופעה "צמחי תבלין ומרפא" נכתב:

עפולה
הנכון הוא
عافولا
عفولا

אין ספק שנעשו טעויות רבות נוספות בחותמות במשך השנים, דבר המחייב את דואר ישראל להקפיד על הכתיב בערבית, שהיא שפה רשמית בישראל.

בברכה

לטיף דורי

תערוכת ישראל 2008

לעורך שלום רב,

למרות שבדרך כלל אני נהנה לקרא את העיתון וחושב שעבודת העריכה משובחת, הופתעתי לראות שבגיליון מספר 73 לא הייתה כל תזכורת על תערוכת הבולים "ישראל 2008": שם המנצחים, אוספים שהציגו ומה אנו אספני הבולים יכולים ללמוד מהאוספים הנבחרים. ידוע לי שהנציגים הישראליים השיגו תוצאות נאות, אך התזכורת היחידה מהתערוכה היו תמונות נחמדות, שמהוות תוספת לאירוע מרשים זה, אך אינן העיקר. אני מקווה שבגיליון הבא תשלימו את החסר.

בכבוד

ישעיהו גולברייך

תגובת העורך:

תערוכת "ישראל 2008" אכן הייתה אירוע מיוחד ורב רושם, ובהתאם הוקדש לו בעיתוני שובל השונים שהופקו בשנה שקדמה לתערוכה שטח מצטבר של שישה עשר עמודים. בסדרת מאמרים, שנכתבה ברובה על ידי כתב שורות אלו, נסקרו כל האוספים החשובים שהוצגו באגף "אליפות העולם בבולאות", ניתן דגש על אוספים מיוחדים שהוצגו באגפים אחרים, וניתן הסבר מקיף על מהות התערוכה וטיפוסי האוספים המוצגים בה.

חשוב לציין גם את הפעילות הענפה שבוצעה על ידי האגודה התמאטית, שהקדישה גיליון שלם של "נושאון" לסקירת האוספים התמאטיים שהוצגו בתערוכה.

המידע המלא אודות האוספים והזוכים פורסם באתר האינטרנט של התערוכה, והוא נגיש וניתן לקרא אותו בכל עת.

כעורך העדפתי שלא ליצור כפילות בפרסום, ולסכם את ההתייחסות לתערוכה בשלל תמונות שסיפקו תזכורת נעימה לאלו שביקרו בה. עם זאת, אשמח להמשיך ולפרסם כל התייחסות לתערוכה, ואני מזמין את קהל הקוראים המעוניינים בכך לכתוב על רשמייהם מן התערוכה, ועל מוצגים מיוחדים מהן יכולים האספנים בארץ ללמוד ולהשכיל.

רשמים מתערוכת וויפא 2008

שלום רב

לאחרונה ביקרתי בתערוכת הבולים העולמית "וויפא 2008" שנערכה בווינה בירת אוסטריה. התערוכה נמשכה רק ארבעה ימים (ולא שמונה ימים ארוכים מדי כבישראל) וזה נראה יעיל וחסכוני יותר.

בכניסה לתערוכה גבו דמי כניסה, אולם כרטיס הכניסה היה למעשה גלוית הדפס מבולת (כליל דוארי לכל דבר ועניין) שהונפקה במיוחד לתערוכה. אליה צורך גיליון התערוכה כשי נספח. לכולם הייתה תחושה שקנו פריטים בולאיים בהם יכלו לעשות שימוש (לצורך איסוף חותמות התערוכה למשל), כך שגביית דמי הכניסה לא דחתה אף לא מבקר אחד.

באולם התערוכה הייתה במה לטקסים והופעות, אולם לצערי לא נהייתי ממרבית

המופעים עקב קשיי שפה. מעט מאוד, אם בכלל, הוקדש לנושא הנוער, ולרוב הנוכחים היה שיער לבן, אם בכלל.

ההתמצאות בין מסגרות התצוגה הייתה קשה מאוד. לא היו מספרים על המסגרות, והדרך היחידה בה ניתן היה למצוא את מיקומי האגפים והאוספים הייתה בעזרת הקטלוג (שחולק חינם). זה היה כישלון של המארגנים, וניגוד מוחלט למקובל בישראל בה תולים על המסגרות גם את דגל המדינה ממנה הגיע האוסף.

נושא לקנאה היו השירותים הבולאיים והסוחרים הרבים שנכחו באולם התערוכה. למעלה מ-45 שירותים בולאיים היו במקום, ובדוכני הסוחרים היה היצע גדול ומחירים מוזלים, כפי שצריך. מה לעשות שלכולם קשה להגיע בטיסה ארוכה לישראל...

מארגני התערוכה אפשרו לנציגי האגודות המקצועיות להציב שולחנות קטנים לאורך הקירות בצידי אחד מאולמות התצוגה הצדדיים. במקום נכחו נציגים של כ-25 אגודות וקבוצות עבודה, שחילקו חוברות, מילאו טפסי הרשמה וקשרו קשרים. יש באוסטריה ובגרמניה השכנה קהילות גדולות של אספנים פעילים, והמפגש היה חשוב ומועיל לכולם. הלוואי על כולנו.

בברכה

שלמה וורג

אינפלציה של בולים

לכבוד מערכת שובל

הגיע לידי מכתב מהפיליפינים ועליו מודבקים בולים רבים מאוד (כשבעים בולים). כמות זו מעידה על אינפלציה גבוהה במדינה.

בכבוד רב

אבי משיח

תגובת העורך:

בולים רבים אינם מעידים בהכרח על אינפלציה גבוהה. נכון לסוף שנת 2007 הייתה האינפלציה בפיליפינים נמוכה למדי, ולא עלתה על שלושה אחוזים לשנה.

בתמונה שצרפת למכתבך ניתן לראות כי המדובר במעטפה גדולה, שככל הנראה הכילה דבר דואר כבד, ולכן נדרשו הבולים הרבים.

הערות על בולי לאוס

עורך נכבד,

קראתי בהנאה את מאמרו של חברי דר' אלי מועלם על בולי הפאת-לאו ("שובל" מס' 74). ברצוני לציין ביחס לדבריו:
 א. ראשי התיבות על כנף המטוס האמריקאי, USAF, אין משמעותם USA Force ("כוח ארצות הברית"? באנגלית הביטוי היה צריך להופיע בלשון ריבוי כ- USA Forces כוחות ארה"ב) אלא US Air Force – חיל האוויר של ארה"ב.

ב. בקטלוג של חברת Stanley Gibbons (כרך 21 של הקטלוג המפורט) רשומים בולי הפאת-לאו בנספח לבולי לאוס, אבל מחירים ציין רק כסדרה ולא כבולים בודדים, ורק כבולים בלתי משומשים. רישום שכזה אופייני להנפקות ספקולטיביות שלא נעשה בהן (כמעט) שימוש לצרכי דואר, כך שהבולים ה"משומשים" לכאורה הקיימים בשוק הוחתמו אך ורק לצרכים אספניים. במסגרת קטלוג זה מקדימה את רישום הבולים הערה כללית האומרת "הבולים הבאים הונפקו על ידי רשויות הפאת-לאו אבל היו שמישים בכל רחבי הארץ". אחרי כן רשומים שבעה הבולים שהונפקו ב-2 באפריל 1974, ממוספרים כ- P1/7, ומצויין במפורש שהם הודפסו בליתוגרפיה בדפוס הממלכתי בהאנוי. הערת שוליים מציינת ש"שני בולים נוספים שלא הונפקו, 10k מוזיקאים ו-30k נשות מיליציה על כנף מטוס, הופיעו בשוק כמה שנים אחרי הבולים הנ"ל".

בברכה נאמנה

רון ברגר

תגובת המחבר:

לעורך שלום,

קראתי את תגובתו של מר רון ברגר וברצוני להתייחס לדברים הבאים:

א. תודה על תיקון ראשי התיבות USAF.
 ב. לגבי המידע בקטלוג גיבונס על היות בולי סדרת 1974 שמישים בכל הארץ: לצערי, בנקודה זו קטלוג גיבונס, בדומה למספר מקורות אחרים, טועה ומטעה. במאמרי התייחסתי בנפרד לכל אחת מהנפקות הפאת-לאו, הנפקת קסיאנג קוואנג מ-1961 והנפקת ויאנג סאי מ-1974, תוך ציון ההבדלים ביניהן. הדגשתי שבולי סדרת 1961 שימשו כבולי דואר והתקבלו בכל הארץ ואף הצגתי עדות לשימוש בהם, ואילו לגבי בולי סדרת 1974 כמעט ואין עדויות לשימוש דוארי. הטעות בקטלוג גיבונס נובעת מהתייחסות לשתי ההנפקות של בולי הפאת-לאו כמקשה אחת ובלבול ביניהן.

ג. מר ברגר טוען ש"רשום שכזה (בקטלוג) אופייני להנפקות ספקולטיביות שלא נעשה בהן (כמעט) שימוש לצרכי דואר, כך שהבולים ה"משומשים"...הוחתמו לצרכים אספניים" אך בהמשך מצטט את קטלוג גיבונס באומרו "הבולים (בולי סדרת 1974) היו שמישים בכל הארץ". לדעתי יש בדברים אלו סתירה וחוסר הגיון.

ד. קטלוג גיבונס מציין שהבולים הודפסו בהאנוי (צפון וייטנאם). במאמרי כתבתי שיש החושבים שהם הודפסו בווייטנאם ואחרים - בסין. כפי שהוספתי וכתבתי, אכן מאיכות הבולים, עיצובם וצורתם סביר להניח שהם הודפסו בצפון וייטנאם.

ה. קטלוג גיבונס טוען ששני בולים נוספים הופיעו בשוק כמה שנים אחרי בולי סדרת 1974. ובכן, המידע במאמרי בדוק ומדויק – שני הבולים הנוספים הודפסו במהלך שנת 1975 אך לא הופצו. במערב נודע על בולים אלו רק כמה שנים מאוחר יותר.

לאוס היא עדיין אחת המדינות העניות והבלתי מפותחות בעולם. יש להבין כי המצב היה קשה שבעתיים בשנות המלחמה הנוראית שהרסה לחלוטין את המדינה. המצב החמיר יותר לקראת סוף המלחמה עם נטישת האמריקאים, התגברות מלחמת האזרחים

והתפוררות השלטון וכל מערכות החיים במדינה כולל שירותי הדואר. זו הסיבה לחוסר המידע המדויק לגבי בולי סדרת 1974 ואולי לחוסר השימוש בהם.

כתיבת מאמר זה ארכה חודשים רבים, התבססה על פרסומי שתי אגודות אספני הודו-סין בהן אני חבר ועל ספרים ואתרי אינטרנט, נעזרה בחברים רבים שגם שלחו לי פריטים להצגה וכן נעזרתי בתרגום הכתוב על הבולים במכרה פליטת מלחמה מלאוס המתגוררת בצרפת. מכל הבירורים שערכתי עם חברי שתי האגודות בהן אני חבר ומכל המקורות אותם סרקתי, לא מצאתי שום עדות ממשית לשימוש בבולי סדרת 1974 ולכן טענתי במאמרי שלדעתך, שימוש בולים אלו כביטוי לעצמאות ולא כבולי דואר. אני מזמין את הקוראים שימצאו עדות כלשהי לשימוש דוארי בבולי סדרה זו של הפאת-לאו או כל מידע נוסף הנוגע לבולים אלו לפנות אלי בכדי שאוכל לעדכן את המידע שמסרתי.

בברכה

ד"ר אלי מועלם

בקשה למידע

לעורך שלום,

אני מוצא שהמידע על ספרו של יעקב שבתאי הוא חשוב מאד. אין לי ספק שמחקרו הוא רב חשיבות עבור אוהבי בולי ישראל באשר הם. במאמר חסר לי מידע בנקודה אחת – האם ניתן לרכוש עותקים של ספר זה, ממי ובאיזה מחיר.

בברכה

רון ברגר

תגובת המחבר:

להלן הכתובות אליהן ניתן לפנות בעניין הספר:

(1) יעקב שבתאי

טל': 03-6724920 נייד: 0522204757

yshabtai1@bezeqint.net

(2) רומנו – בית מכירות בולים בע"מ

טל': 03-5250119

romano@stampcircuit.com

בתודה מאש ובברכה

יעקב שבתאי

כנס יום הבולאות 2008

בשם האגודה קיבלו את תעודת ההוקרה מר אריק שורץ ומר יורם לוביאנקר.

התואר "בולאי השנה" הוענק הפעם ליצחק ושבית טלמן, על תרומתם להכנת בולים לחוגי נוער ולטיפוח אוסף בולי העולם שבספריות התאחדות בולאי ישראל. יצחק ושבית פועלים זה מספר שנים בהתנדבות מלאה, במסירות ובהתמדה, וטיפלו עד כה בעשרות אלפי בולים. עבודה רבת היקף זו היא המאפשרת להתאחדות בולאי ישראל להפעיל חוגי נוער רבים ברחבי הארץ.

בנוסף, עורכת שבית עיתון אינטרנטי המיועד לבני נוער. העיתון ששמו "נושאונצ'יק" מופץ חינם מידי חודש למאות ילדים ובני נוער.

משפחת טלמן היא מופת לעידוד הבולאות בקרב הנוער.

התאחדות בולאי ישראל בחרה להעניק את "פרס הקסטר", הפרס החשוב ביותר המוענק לבולאי בישראל, למר יעקב שבתאי. הפרס הוענק לו על פעילותו רבת השנים כחבר בהנהלת ההתאחדות, על פעילותו כשופט נוער וכחבר בוועדות שונות לקידום

בהמשך חשפו השניים את הלוח עליו הוצגה סדרת בולי יום הבולאות בעיצובו של מאיר אשל שהוקדשו השנה למכתבים עתיקים שהתגלו בחפירות ארכיאולוגיות בארץ ישראל.

משה רימר נשא בפני משתתפי הכנס סקירה על המכתבים והאתרים בהם הם התגלו.

התאחדות בולאי ישראל בחרה השנה לציין במיוחד את פעילותה של איל"ת, האגודה הישראלית לבולאות תמאטית. הפעילות כוללת בין היתר מפגשים תקופתיים בהם מקבלים המציגים מבין חברי האגודה משוּב על איכות התצוגה שלהם ושלל עצות כיצד לשפרה. מפגשים אלו הניבו פרי הילולים בתערוכת ישראל 2008, בה זכו המציגים חברי האגודה להישגים נאים.

ביוזמת איל"ת מופצים לחברים שני עיתונים מקוונים, המיועדים האחד לקהל המבוגר והשני לילדים ולנוער. בתערוכה האחרונה הקימו מנהלי איל"ת דוכן בו החתימו חברים חדשים ומנויים לעיתונים.

יום שלישי, 23 בדצמבר 2008, התכנסו למעלה ממאה וחמישים בולאים מכל רחבי הארץ לכנס יום הבולאות השנתי העשירי ושניים במספר. הכנס התקיים השנה במלון שרתון בתל אביב, באולם גדול שאפשר למספר רב יותר של בולאים להשתתף באירוע. כנס יום הבולאות 2008 זכה למספר הגדול ביותר של משתתפים מאז ומעולם.

את תוכנית היום פתח מנהל השירות הבולאי, מר ירון רצון, שברך את משתתפי הכנס והביא את ברכתו של מנכ"ל חברת הדואר, שנבצר ממנו להשתתף השנה באירוע עקב התחייבות קודמת.

לאחריו נשא דברים עו"ד אלי ובר, יו"ר התאחדות בולאי ישראל. הוא סקר את הפעילות הענפה שהתקיימה בשנה החולפת, ובעיקר את התערוכה המוצלחת הזוכה להדים חיוביים מאנשי בולאות מהעולם. אלי ובר הודה לאנשי התאחדות בולאות ישראל על פעילותם במסגרת תערוכת "ישראל 2008", ועל תרומתם להצלחתה.

אלי ובר הפנה את תשומת לב המשתתפים למאמר שפורסם לאחרונה בעיתון בולאי בגרמניה, ולפיו השתתפותם של נערים בחוגי בולאות תורמת לפיתוח תכונות חיוביות דוגמת קשב, סבלנות, ומוטוריקה עדינה. כותב המאמר בחר להדגיש כי רכישת השכלה בגיל צעיר, פועל יוצא של חקר הבולים והנושאים המופיעים בהם, מפתחת את המוח ואף תורמת למניעת מחלת אלצהיימר בגיל מבוגר.

בתום דברי הברכה הוענק מגן ההתאחדות למנכ"ל חברת הדואר, מר אבי הוכמן, על פעילותו למען הבולאות בישראל. את המגן קיבל בשמו מנהל השירות הבולאי.

בהגרלה שנערכה בתום הפסקת הצהריים בין משתתפי משאל הבול היפה, עלה בגורל שמו של **בן נתנאל**, צעיר ממשלתפי הכנס, שעלה לבמה וזכה בשי בולאי.

בהרצאה הראשונה של מושב אחר הצהריים עלה לבמה **אריק שורץ** וסיפר על עבודת מחקר אותה הוא מבצע בשנים האחרונות, מחקר שראשיתו בפריט בולאי המשכו בנתיבים שונים ומשונים.

ראשית הסיפור במעטפה סתמית לכאורה, שעליה הייתה מודבקת תווית האומרת כי הועברה במזחלת כלבים. עם הזמן הצטברו ברשותו של המרצה מעטפות דומות נוספות, וסקרנותו התעוררה לגבי הסיפור העומד מאחורי המעטפות.

אריק תיאר כיצד הצליח לגלות צעד אחר צעד את זהותם של נהגי המזחלת שערכו את המסע להובלת הדואר, לאתר פריטים רבים על מטרת המסע ועל המסלול בו עבר, ואף להניח את ידו על סרט קולנוע שצולם בשנת 1928, ביום יציאת המסע לדרכו.

את ההרצאה המסכמת של כנס יום הבולאות נשא פרופ' **שאול לרני**, שהרצה על הדואר המצרי בبار שבע הכבושה בשנת 1948.

גבי מעטפה או על גבי גזיר. בול חצוי שאינו צמוד למעטפה הוא בול פסול, ואין לו כל ערך אספני.

ד"ר **אדי לייבו** הסביר בהרצאתו מהו בול שירות והציג בקצרה את בול השירות הראשון שהונפק בבריטניה בשנת 1840. את עיקר דבריו הקדיש ד"ר לייבו לתיאור בולי השירות של ישראל, והדגים את השימוש בהם על ידי משרדי הממשלה השונים.

בולי השירות בישראל נולדו בתקופת הצנע, בה שרר מחסור חמור בכל התחומים. על מנת לפקח על היקף דברי הדואר הנשלחים ממשרדי הממשלה, הוקצתה לכל משרד כמות מוגבלת של בולי שירות אותם נדרשו הפקידים להדביק על המכתבים אותם שלחו באמצעות הדואר. בולי השירות שימשו רק לצורך משלוח מכתבים בתוך הארץ, ועבור מכתבים שנשלחו לחו"ל הוקצתה לכל משרד כמות מסוימת של בולים רגילים.

את מושב הבוקר חתם מר **ירון רצון**, מנהל השירות הבולאי, שהציג את תוכנית ההנפקות המתוכננת לשנת 2009 וענה על שאלות המשתתפים.

בולאות הנוער, ובעיקר על הספר שהפיק השנה, ובו סיכום עבודת המחקר רבת ההיקף אודות סדרת בולי דואר עברי.

את ההרצאה הראשונה בכנס נשא מר **יגאל נתנאל**, שסיפר על הפעילות בחוג הנוער אותו הוא מעביר בבית הספר בורוכוב בגבעתיים זו השנה השלישית.

יגאל תיאר את ההתעניינות הרבה שמגלים הילדים בחוג, ואת המאמצים שהם עושים על מנת שלא להחמיץ אפילו מפגש אחד ממפגשי החוג.

מר **צביקה אלוני** הציג בפני משתתפי הכנס מבחר פריטים מאוסף צבי אלכסנדר השמורים במוזיאון לדואר ובולאות. לאחרונה הושלמה במוזיאון הקמת תצוגת הקבע של פריטים מאוסף אלכסנדר, המאיירים את תולדות הדואר של ארץ ישראל מאז המאה החמש עשרה ועד ימי מלחמת העצמאות.

בתצוגה שולבו פריטים נדירים בעלי חשיבות בולאית ממדרגה ראשונה לצד פריטים שחשיבותם היא בתיעוד הפעילות הציונית של אישים ומנהיגים, דוגמת תיאודור הרצל ומשה שרתוק.

עו"ד **אלי ובר** בחר למקד את הרצאתו הקצרה על בולים חצויים בתיאור הנסיבות שגרמו במקרה אחד לצורך להשתמש בבולים חצויים. הוא הדגיש כי חובה לאסוף בולים חצויים כשהם חתומים ומודבקים על

תוכנית ההנפקות לשנת 2009

ספורט אתגרי

100 שנה לתל אביב

הנפקה משותפת ישראל פולין

יום הזיכרון

תקשורת וירטואלית

פירות

עיקרי תוכנית ההנפקות:

פברואר

ספורט אתגרי (3), פירות (5), מאה שנה לתל אביב (3).

אפריל

יום הזיכרון התשס"ט, הנפקה משותפת ישראל - פולין (גל"ז), תקשורת וירטואלית (3), זמר עברי.

מאי

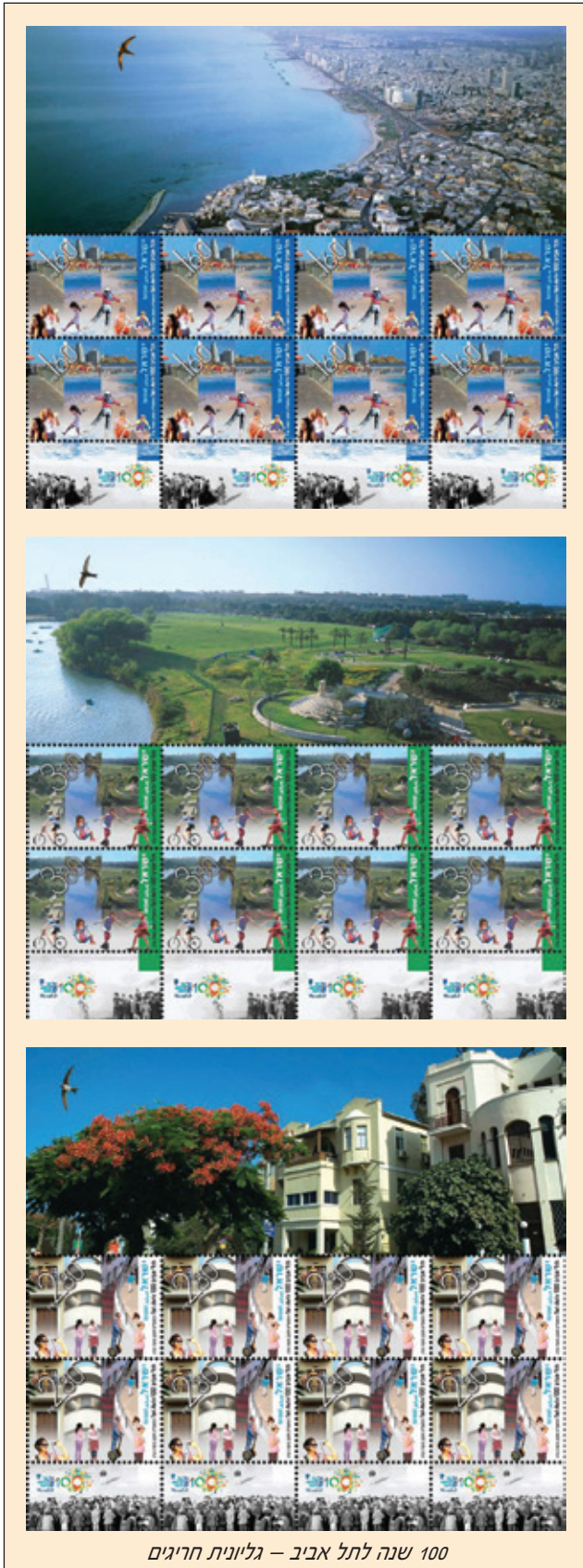
אסטרונומיה (3), תחרות הנבל הבינלאומית, מכבייה 2009, ים המלח, אהבה.

ספטמבר

מועדים התש"ע, איכות הסביבה, סרטן, השד, סיוע טיפולי בעזרת בעלי חיים.

דצמבר

ארכיאולוגיה תת-ימית - יום הבולאות (4), הנפקה משותפת ישראל-הומניה, מגדלורים בארץ ישראל.

100 שנה לתל אביב - גליונות חריגים

אסטרונומיה

אהבה

המכביה

תחרות הנבל

ארכיאולוגיה תת-ימית

עיצוב הבולים המוצגים עשוי להשתנות עד מועד ההנפקה

הציפורים

התוויות הפרטניות

בצד התוויות הכלליות מתכנן השירות הבולאי להנפיק ארבע פעמים במהלך שנת 2009 תוויות מיוחדות, המוקדשת לציפור מסוימת, ולהתקין אותה באחת ממכונות הביול ברחבי הארץ.

בשנת 2009 מוקדשות התוויות לעופות מקבוצת דורסי היום. את הציפורים צייר טוביה קורץ, והתוויות עוצבה בידי רונן גולדברג. התוויות הראשונה בסדרה תונפק בפברואר 2009, ותציג את דמותו של הנשר כשהוא מתקרב לנחיתה על רקע נופו של הר הכרמל.

התווית השנייה תונפק בחודש אפריל 2009, ובה יוצג בז אדום הדואה מעל נוף גגות של ירושלים.

דמותו של החיווי תופיע על התווית שתונפק בחודש יוני 2009. עיקר מזונו של החיווי הם נחשים אותם הוא צד במיומנות רבה, ובהתאם מתארת התווית את דמותו של העוף הדורס כשהוא אווז בטרפיו נחש.

התווית הרביעית והאחרונה לשנת 2009 תונפק בחודש ספטמבר, והיא מציגה עיט ניצי הדואה בחיפושיו אחר טרף.

יום 1 בינואר 2009 הנפיק השירות הבולאי את התווית הראשונה בנושא ציפורים. תווית זו מהווה את הסנונית הראשונה המבשרת על הלהקה העתידה להיות מונפקת במהלך השנתיים הקרובות.

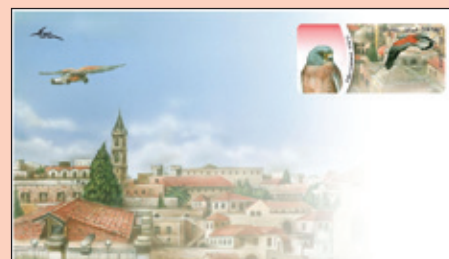
בכוונת השירות הבולאי להסדיר את נושא תוויות הביול המונפקות במכונות הביול האוטומטיות, ולהגיע עם הזמן למצב בו בכל מכונות הביול נמכרות תוויות בעלות נושא משותף, שיחלף מידי מספר שנים. תוכנית ההנפקה כוללת תוויות ביול משני טיפוסים.

העיצוב הסטנדרטי

הטיפוס הראשון יותקן כסטנדרט במכונות הביול בכל רחבי הארץ, ויחליף את העיצוב הנוכחי שהונפק לפני מספר שנים. לצורך זה ישמשו שתי תוויות שעוצבו על ידי דויד בן הדור, והמתארות ציפורים לא מזוהות. האחת מתארת את להקת הציפורים כשהיא ממריאה עם שחר והשנייה מתארת את להקת הציפורים העושה את דרכה לעבר השקיעה למנוחת הלילה.

תוויות הביול עוצבו ברמה גבוהה מאוד, תוך מתן תשומת לב מרובה גם לחותמות ולמעטפות היום הראשון המלוות את ההנפקה. יש לברך על היוזמה ולקוות כי תימשך.

כנס יום הבולאות לילדים בחג החנוכה

באירוע שכבר הפך למסורת, אירחו התאחדות בולאי ישראל ומוזיאון אלכסנדר לדואר ובולאות בחג החנוכה קבוצה גדולה של ילדים המשתתפים בחוגי בולאות ברחבי הארץ. ריבוי המשתתפים השנה חייב לפצל את האירוע לשני ימים נפרדים (24 - 25 בדצמבר), שבכל אחד מהם הגיעו למוזיאון ארץ ישראל כשמונים ילדים. הביקור כלל סיור של כחצי שעה בתצוגת הקבע של המוזיאון תוך התמקדות בסיפורים על התפתחות שירותי הדואר בעולם ובתיאור תולדות הדואר של ארץ ישראל. חלקו העיקרי של הביקור התבסס על עבודה עצמית של הילדים. המבקרים התארגנו בקבוצות קטנות של כארבעה ילדים כל אחת, והתפזרו ברחבי המוזיאון כשהם מצויידיים בדפי עזר שהוכנו מראש על ידי התאחדות בולאי ישראל. דפי העבודה הפנו את תשומת ליבם של הילדים למוצגים השונים במוזיאון, והם התבקשו להשלים משימות שונות המבוססות על הידע שלמדו בעצמם. כך למשל התבקשו הילדים, לאחר צפייה בסרט קצר על תולדות הדואר בארץ ישראל, לזהות את הדמויות שהופיעו בסרט ואת התקופה בה פעל שירות הדואר. פעילות נוספת התמקדה במפה בה הוצגה פריסת בתי הדואר שפעלו בישובים היהודיים בתקופת המעבר שקדמה להקמת מדינת ישראל. הילדים קיבלו רשימה של ערים בישראל והתבקשו לאתר את הערים בהם פעל דואר תקופת המעבר. יום הפעילות המגוון, הסתיים באכילת סופגניות ובקבלת פרסים בולאיים.

מחפשים את הפרטים הקטנים.

ילדי חוג הבולאות בבית אל (בהדרכת המורה הרב שמואל ממון) מחפשים תשניות בבולים מן העולם.

ילדי חוג הבולאות בבית הספר "מודיעים" מנחלים (בהדרכת המורה רחל קריל) מחפשים את חותמות תקופת המעבר.

חוג אקי"ם באשדוד בהדרכת קויסיטינה גולדבלום.

ילדי החוג מבית ספר "בורוכוב" מגבעתיים.

ילדי חוג הבולאות בבית הספר "הבנים" בלוד (בהדרכת המורה מירה לוי) מסיירים במוזיאון.

תודה על תרומת בולים לנוער:
 משה קול-קלמן, מקיבוץ להב • עפרה דרסלר לזכרו של בנימין בלומנטל ז"ל • דפנה אלרואי לזכרה של סופי אלרואי ז"ל • ד"ר אריאל פדרבוש, מת"א • ראובן מובשובסקי, מרעננה • הדי אור, מת"א • גבראלה אריאל, מרמת השרון • זאב וטובה לרנמן, מכפר סבא • יעקב שבתאי, מרמת-גן.

תודה על תרומת ספרים לספרייה
 מרגוליס ווליאם, מירושלים • אבנר לוי, מכפר סבא • אראלה דרוו, מגבעתיים.

חוג בולאות בבית הספר גבריאלי בתל אביב.

מגן הוקרה למנכ"ל חברת הדואר

במסגרת כנס יום הבולאות 2008 הוענק על ידי התאחדות בולאי ישראל מגן הוקרה למנכ"ל חברת הדואר, מר אבי הוכמן. המגן הוענק לאות הערכה על פעילותו של מר אבי הוכמן לעידוד הבולאות בישראל, ועל מעורבותו בארגון אליפות העולם בבולאות "ישראל 2008". בין הפעולות שביצע מנכ"ל חברת הדואר יש לציין את הפגישות שקיים עם מספר ראשי ערים בארץ, וזאת במטרה לעודד אותם לפתוח חוגי בולאות לנוער. את מגן ההוקרה קיבל מנהל השירות הבולאי בשמו של מנכ"ל חברת הדואר.

בעקבות הכנס התקבל במשרדי התאחדות בולאי ישראל מכתב ממר אבי הוכמן, בו הודה על קבלת מגן ההוקרה וחזר על מחויבותו להמשיך ולפעול למען קידום הבולאות בישראל.

המנהל הכללי
א' בטבת, תשס"ח
28 דצמבר, 2008
סניף קופי: 7124

כבודי י שלום רב,

הנדון: **מכתב תודה - התאחדות בולאי ישראל**

ברצוני להודות על מגן הוקרה אשר הוענק לי מזהותאחדות בולאי ישראל, באמצעות מנהל השירות הבולאי, בעקבות יום הבולאות ה-22 שחתיקים ביום 23.12.08.

הנני מכיר בחשיבות בולאי ישראל לערכי המדינה ותיעוד ההיסטוריה שלה, וככזה אמשיך למעל לקידום נושא הבולאות בארץ ובשולם.

הרשח טא לי להעביר תודתי באמצעותך לכל אספני המילים ולכל הנורמים השותפים בהוקרה ובחשירה.

כבוד רב,
אבי הוכמן
המנהל הכללי

דואר ישראל
ישראל בע"מ רח' ז'ק 217 תל אביב 6109901. תד' 99199. טל' 02-6292880. פקס' 02-6291882. www.israelpost.co.il

ד"ר מגר הוזמן להרצות בסמינר בשבדיה

ההתאחדות הבולאית השבדית מארגנת סמינר בולאי מיוחד בנושא בולאות נושאית ותולדות הדואר בתצוגות תחרותיות. הסמינר מתוכנן להביא לידיעת המציגים, השופטים וסוחרי הבולים מה הן המגמות העדכניות בשני ענפי בולאות פופולריות אלה. ד"ר יהושע מגר הוזמן להרצות על האוסף שלו ("עיבוד האדמה") ביחד עם ד"ר דמיאן לאגה, יו"ר הוועדה התמאטית של פי"פ ועם אספן מנורבגיה (אוסף בנושא דפוס). בנושא תולדות הדואר ירצה קורט קימל, יו"ר וועדת תולדות הדואר, ושלושה מציגים של תולדות הדואר. הסמינר יתקיים בין 21 ל-23 באוגוסט 2009 במאלמו שבשבדיה. עלות ההשתתפות בסמינר היא 170 יורו, ולילה במלון סבוי עולה 110 יורו. טפסים ופירוט על הכנס ניתן לקבל במשרדי ההתאחדות.

Schedule Saturday August 22nd

"Five examples of exhibits, by exhibitors"

09:30	"The Postal History of Yunnan/China 1900-1949" By Mr. Kurt Kimmel RDP (CH)
	The concept The treatment The most important items - and why The presentation
10:30	Coffee-break
11:00	"Land Cultivation from the Beginning of Agriculture to the present time" (TH) By Dr. Magier Joshua (IS)
	The concept The treatment The most important items - and why The presentation
12:00	Lunch-break

פרס הבול היפה לשנת 2007

השירות הבולאי פרסם את תוצאות משאל הבול היפה לשנת 2007. במשאל השתתפו אלפי אנשים, שהביעו את דעתם על ידי משלוח גלויות למשרדי השירות הבולאי ובאמצעות משאל ברשת האינטרנט. בתואר הבול היפה זכתה גיליונית המזכרת "תיבת נח", בעיצובו של אהרון שבו. במסגרת כנס יום הבולאות 2008 הוענק למעצב מגן הוקרה על ידי מנהל השירות הבולאי.

השופט החוקר

בשנת 1966 כתב יהודה קולר (הוגו קאופמן) ספר בשפה הגרמנית והעניק לו את השם "אני אוסף זיכרונות". באדיבות בתו, הגב' חוה קולר, שיזמה תרגום של חלקים מן הספר לעברית, מתפרסם בזאת הפרק בו מתאר המחבר כיצד הצילה התמחותו בבולאות את חירותו וחיינו בתקופת השואה בסלובקיה

מאת: יהודה קולר ז"ל

"אמא, טלפני בבקשה להלנה ואמרי לה שנקראתי למשטרה. הזמנתי אל השופט החוקר. קרוב לוודאי שאשוב עוד מעט, שהלנה לא תדאג לי".

פניה של אמא נמלאות דאגה, אבל אני מרגיע אותה בחיך ומטביע נשיקה על מצחה האהוב והמודאג. אני נושק לשתי הבנות ומפנה אותן ללבה של המשרתת: "תשגיחי היטב על הילדות, ארז'יו" ועכשיו עלי ללכת.

תכולת הבקבוק שעל השולחן ירדה פלאים. הקומיסר מלווה אותי החוצה ושולח את השוטרים הממתינים במדרגות למטה. המעלית מכילה שלושה איש לכל היותר.

תחת רעש הצפירה דוהרים דרך העיר למטה המשטרה. על גרמי המדרגות הרחבות לפני שער הבניין יש בכל מקום עמדות שומרים. אני מובל פנימה דרך האולם המרווח, אבל רק הקומיסר עולה אתי, שני השוטרים נותרים מאחור.

בקומה השנייה אנו עוצרים, הולכים לאורך פרוזדור ארוך הפונה שמאלה. המלווה שלי עוצר לפני דלת גבוהה. על שלט חלק ומבריק ממתכת כתוב: השופט החוקר המשטרת - דר' ויסט (Viest).

המלווה שלי דופק בדלת ולמשמע המילה "היכנס", אנו נכנסים. החדר גדול, כמעט בגודל של אולם, גבוה ומואר. מאחורי שולחן מעץ מהגוני בעל ממדים ענקיים יושב השופט החוקר: סלובקי טיפוסי, מגולח למשעי, בעל גוף גדול ממדים עד שהוא דומה יותר לחוואי מטקסס. פניו נמרצים ובעלי תווים חזקים אבל עיניו התכולות רכות באופן מפתיע.

"דר' ויסט", חולפת מחשבה במוחי, "זה הרי יכול להיות רק אחיו של גנרל ויסט, שר המלחמה בממשלה הגולה של דר' בנש בלונדון". הקירות הגבוהים של האולם חשופים, צבועים בצבע לבן. רק על קיר אחד מאחורי השופט החוקר תלויה תמונה גדולה של דר' יוזף טיסו, בעל הפנים השמנות, נשיא המדינה הסלובקית העצמאית בחסדי היטלר. על המשטח הגדול של שולחן הכתיבה מונח צלב גדול מעץ אלון ותיק אחד ויחיד.

דר' ויסט נותן סימן בידו והמלווה שלי עד כה עוזב את החדר. במקום שורר שקט מוחלט. השופט החוקר שוקע בחומר הכתוב. סוף סוף הוא מרים את ראשו, מפנה את עיניו התכולות אלי כאילו הבחין רק עתה בנוכחותי.

"שמך?"

"הוגו קאופמן."

אני מתכופף מעל שבכות המרפסת שלנו בקומה הרביעית בבניין "בנק הלגינות הצ'כוסלובקיים" ברחוב שטפניק. מתחתי נוסעות שתי חשמליות בכיוונים מנוגדים זו לזו ומקימות רעש המטביע את כל הרעשים האחרים. החשמליות זה עתה חלפו והנה נשמעה צפירה של מכונית של המשטרה וכבר אני רואה את המכונית הירוקה כהה דוהרת במהירות. המכונית מאיטה את הילוכה מול הבית, פונה הצדה, עושה סיבוב פרסה ומיד נעצרה מתחת לבית שלנו.

שלוש דמויות במדים יוצאות מן המכונית. מלמעלה אפשר לראות רק את המשטח החלק של הכובעים שלהם דמויי הצלחת. אחרי כמה צעדים מהירים הם נעלמים בשער הכניסה לבניין שלנו.

הופעתם של שוטרים בביתנו אינה אירוע של יומיום. אני נכנס לחדר הקדמי שלנו ומאזין לקול המעלית כדי לברר לאן מועדות פניהם. המעלית שלנו פועלת במהירות מפחידה כמו של רכבת אקספרס וכבר אחרי כמה שניות ברור לי שהיא עוצרת בקומה העליונה בה מתגוררים רק אנחנו ועוד שכנה אחת, אלמנה ובתה בת השש עשרה. מה הם עלולים לרצות מהן? ופתאום צלצל בדלת שלנו!

אני פותח את הדלת וקצין משטרה נכנס, בעוד שני שומרים תופסים עמדות בחוץ לפני הדלת.

"האם אתה הוא מר הוגו קאופמן?" שואל הקצין ובוחן אותי בקפידה.

"כן אני הוא", עניתי בהשתאות, "מה רצונכם ממני?"

"יש לנו צוו הבאה על שמך לשופט החוקר של המשטרה. בוא אתנו בבקשה!"

"במה מדובר, אדוני הקומיסר?"

"זאת איני יכול לומר לך לצערי משום שאיני יודע. יש לי רק פקודה להביא אותך."

"האם אוכל לספר לבני משפחתי?" אני שואל בפנים מודאגות. אין לי ניסיון בענייני משטרה ואיני יודע כיצד עלי לנהוג. זה הרי יכול להיות רק עניין של חוות דעת או עדות. הרי נגדי לא יכולות להיות שום תלונות. אבל למה לא הזמנה רגילה, למה צוו הבאה?

"אני נותן לך חמש דקות זמן", אומר הפקיד ברוחב לב ונועל אחריי את הדלת כשהוא נשאר בדירה.

אני מזמין אותו לחדר המגורים, מציע לו כסא ליד השולחן, מעמיד לפניו בקבוק סליבוויץ עם כוס ועובר לחדר הילדים הסמוך. אני והמשרתת משחקות כאן עם התאומות שלנו.

מרדיפות נוספות? לא, הטעות שאכיר בה תגן עלי כנראה מפני עונש כבד בהווה אבל לא מפני רדיפות בעתיד. אלה שתבעו אותי לא יסתפקו בכך שישיפילו אותי אלא ירצו להשתיק אותי לחלוטין. לא נותרה לי אפוא ברירה אלא לדבוק באמת ולעמוד על זכותי ללא ויתורים. "אדוני השופט החוקר, כמומחה שנשבע אמונים בבית המשפט אני מרגיש שהשבעה שנשבעתי מחייבת אותי לומר את האמת ורק את האמת. לא טעיתי: הבולים שנבחנו הם באמת מהדפסה חדשה".

הערך הגבוה בסדרת בולי סלובקיה הראשונים, 1939.

דר' ויסט הביט בפניי בהשתאות. אני מבחין בסיפוק שהתגובה שלו אינה תגובה נרגזת בשום אופן. אני מקווה ואפילו בטוח שהוא יטפל במקרה שלי באופן אובייקטיבי וללא דעות קדומות ושאיני צריך לראות את עצמי אבוד מראש.

"על מה אתה מבסס את ההצהרה שלך העומדת בסתירה מוחלטת להסברים של משרד התקשורת?" שואל השופט החוקר, המביט בי בעניין רב.

עכשיו אני מרגיש שאני שרוי בתחום שלי. אני מסביר בצורת הרצאה לשופט החוקר את שיטת הבדיקה שלי, מספר על "הבולאות הגבוהה" ועל "תיאוריות הכתמים" הנדבקים ללוחות ההדפסה כתוצאה מנדידת גורמי לכלוך מקריים כמו גרגרי אבק, חרקים קטנים, חלקיקי צבע מיובשים. העקבות הללו לובשים צורה שיטתית כתוצאה מסיבובי המכש. אני מסביר לו כיצד, מתוך הסתכלות על ההתפתחויות הללו, ביכולתנו להגיע למסקנות נכונות על עובדות, שאלמלא כן היו חומקות מידיעתנו. כיצד יכולים אנו בעזרת "קביעת מקום הקשת" (Bogenplatz Bestimmung) ו"הבולאות הגבוהה" לא רק לדעת אם הבול הוא אמיתי אלא גם את המועד שבו הודפס וכך להוכיח את מה שהגורמים הרשמיים אינם מודים בו, כלומר את קיומם של - הדפסים חדשים!

"בסוף יוני 1939 הגישו לי לבדיקה בלוקים של עשרה בולים בערך גבוה של 4, 5 ו-10 קרונות הבול", דיווחתי לשופט החוקר, "עצם העובדה שכל שלושת הערכים היו בעלי כיתוב בצבע אדום בהיר עוררה תשומת לב משום שהכיתוב על הבולים הללו הוא בדרך כלל אדום כהה. בדיקה יסודית יותר הראתה שהכיתוב על הבולים אמנם היה אמיתי. בכל

"תאריך לידה?"

"4 ביולי 1904 בברטיסלבה".

"מקצוע?"

"מומחה לבולאות".

העיניים הכחולות מופנות עלי במבט נבוך וחקרני. "חוץ מזה שום מקצוע אחר?"

"כרגע אין לי מקצוע אחר", אני משיב בשקט. מדוע הוא שואל שאלה כזאת? הוא הרי חייב לדעת שאני יהודי ובתנאי המשטר הנוכחי כל עבודה בהוצאה לאור או פעילות ספרותית אסורה עלי. מה... "אתה נאשם בהכפשת שם המדינה והרשויות שלה על ידי הודעות והאשמות כוזבות ובחתימה נגד המוניטין שלה!" המילים יוצאות מפיו של דר' ויסט מנוסחות היטב, שקולות ואדנותיות. הוא אינו גורע עין ממני וממשיך בדבריו: "בכך אתה גורם למדינה שלנו נזק בל ישוערו!" עכשיו יצא המרצע מן השק ואני יודע במה הדברים אמורים. גם בפעילות המקצועית האחרונה שלי כבר החלו התככים למיניהם לבחוש בקלחת ועתה גם הפעילות שלי כמעריך בולים תיעשה בלתי אפשרית עבורי ואני עצמי אחוסל על ידי כך. אני שוקל אם דר' ויסט כשופט חוקר הוא בגדר של יתרון או חסרון במקרה שלי. מוצאו ממשפחה אוונגלית ממרכז סלובקיה, שמטבע הדברים חייבת להיות באופוזיציה לחבורה השלטת הקתולית פשיסטית. האח הוא שר בממשלה הגולה אבל האם משום כך, דווקא משום כך, כדי להגן על עצמו, אינו מבצע ביתר התלהבות את המשימה המוטלת עליו, לעקוב אחרי האויבים לכאורה של המשטר?

אני עומד אילם ואיני יודע כיצד עלי לנהוג. המצב נהפך למאיים ואני שרוי בתוכו בלתי מוכן.

השופט החוקר ממשיך לדפדף בתיק ולבסוף פונה אלי:

"לבדיקת הבולים עם הכותרת "המדינה הסלובקית 1939" נתת לא פעם חוות דעת שבהן נאמר שמדובר בהדפסה חדשה. זאת אף על פי שאחרי ששר התקשורת הודיע רשמית, שהדפסות חדשות מטעם הממשלה מעולם לא הופצו ו"ההדפסות החדשות" שהופצו אינן אלא זיופים. שיא החוצפה והרשעות היא שבמונוגרפיה שהוצאת על מהדורת הבולים הזאת חזרת וציינת שוב את קיומם של בולים בהדפסה חדשה. המשרד אינו יכול לקבל את הקביעה השקרית הזאת ללא עונש ומאשים אותך בהוצאת דיבה. האם אתה מודה באשמה?" כך באופן פתאומי ונחרץ פוגעת בי ההאשמה זו והתביעה להודאה באשמה. איך יעלה בידי, כיהודי, להשתחרר ממצב מסובך כזה כיום? אבל הרי אין לפני שום דרך אחרת פרט לדרך הדבקות באמת.

"אדוני השופט החוקר", עניתי בנימה שהצביעה על כך שלא קיימות שתי אפשרויות לתשובה, "מאז ומתמיד הערכת את הבולים שהוצגו לפני לבדיקה לפי מיטב הבנתי ובשום אופן לא רציתי לפגוע בשמו של משרד התקשורת".

בעיניים התכולות הבהירות ניצת מבט של הבנה אבל המילים שהושמעו באוזני התכחשו להבנה הזאת.

"אז תודה שטעית!" אומר לי דר' ויסט "ואנחנו ננסה, בהתחשב בטעות הלא שקולה שלא הייתה מכוונת, למתן את ההאשמה. אל תשכח שאתה יהודי ואיזה תוצאות שלא ניתן לחזותן מראש היו יכולות להתרגש עליך אילו נותרה ההאשמה בכל כובד משקלה".

מבט שיכולתי לראות בו ביטוי של רצון טוב תמך בנחרצות בהצעה הזאת. האוכל להודות בטעות שלא עשיתי? האם הדבר יציל אותי

אני מתבונן בשופט החוקר בהבעה ערמומית במקצת, שכן הופעתי בבית הדפוס בוודאי לא תיראה ראוי יותר בעיניו. כמומחה לפלילים ידע להעריך את הצעדים בהם נקטתי וכשופט ידע לסלוח עליהם.

דר' ויסט לוחץ על כפתור ולקול הצלצול מופיע מיד קומיסר המשטרה ליד הדלת.

"קפוף בבקשה מהר ל"סלובנסקה גרפיה", ממול, קומיסר, והבא לי לכמה דקות את ספר ההזמנות והעבודות של בית הדפוס לעיון", נשמעה הפקודה והפקיד ציית ללא עוררין.

לא עברו חמש דקות והספרים מונחים על השולחן לפני השופט החוקר. הוא מדפדף, קורא ורושם כמה הערות בתיק, אחר כך הוא מגיש את הספרים לפקיד הממתין.

"השימוע הסתיים", הוא אומר לקומיסר, "אתה יכול להחזיר את הספרים".

הפקיד עומד ושאלה נסוכה על פניו. השאלה היא אם להעביר אותי למעצר לצורך חקירה או למעצר רגיל, העסיקה אותו כנראה.

דר' ויסט מבין את השאלה שלא נשאלה:

"הנחקר, מר קאופמן, חופשי ומשחרר!" נשמעת ההוראה שלו, וכדי להדגישה קם ממקומו, מסובב את השולחן ומושיט לי את ידו הימנית. "היה שלום ותהיה זהיר יותר! הפעם לא רק שהצדק היה אתך, אלא גם מזל היה לך, לכל הרוחות!"

אני קד קידה בתודה אילמת. אני חופשי....

* * *

כעבור כמה חודשים אני קורא בעיתונים ידיעה קצרה לפיה יועץ הממשלה, דר' ליצ'קו, מנהל מחלקת הדואר (Postwertzeichen) במיניסטריון התקשורת נידון לשנתיים מאסר בעוון שימוש לרעה בסמכותו למטרות של התעשרות אישית. בעניין ההדפסים החדשים, או טיהור שמו של היהודי קאופמן שהותקף קודם לכן במאמרים בולטים לעין - אף מילה. הניצחון בו זכיתי בעזרתו של השופט החוקר האובייקטיבי, לא הועיל לי במאומה כפי שאפשר היה לחזות מראש. משפחתנו סולקה מהדירה שלנו ברחוב שטפניק ועכשיו אנו גרים בחדרון בפרוור של העיר. התעודה המאשרת את מינוי כמומחה מטעם בית המשפט נשללה ממני על יסוד החקיקה האנטי יהודית. צעד אחר צעד מתגלגלת לה הטרגדיה של יהדות סלובקיה. גם המצב שלי ומצבם של אהוביי הרוע באופן ניכר. הוא אמנם הוקל בזכות מאמציהם של כמה אנשים טובים, אבל אי אפשר להמשיך כך....

* * *

היום, אחרי 25 שנה, שוב מונחת לפניי סדרת בולים עם הכתובת "סלובנסקי שטאט 1939", שהוטל עלי לבדוק אותה עבור חברה תל אביבית למכירות פומביות. למראה הבולים הללו אני נזכר שוב באירועים המרגשים מלפני רבע מאה. תודה לאל שרדנו וניצלנו תודות לנסים רבים מספור. אנחנו חיים באושר בארץ אבותינו ולכולנו סיבות טובות להיות מרוצים ואסירי תודה. אבל בראותי את הבולים הללו שהשפיעו על גורלי, צצה מאליה השאלה: כמה סבל לא יתואר וקורבנות לאין ספור ניתן היה למנוע אילו היו באירופה בזמנו אנשים הגונים רבים יותר, כמו השופט החוקר, הדר' ויסט.

זאת נאלצתי לקבוע את קיומם של סימנים מיוחדים בעלי השלכות ייחודיות, ואכן התברר שהכיתוב נעשה אחרי תקופה ארוכה שלוח ההדפסה היה מונח ואחרי שנוקה. בעוד שבכל הבולים שבדקתי עד אז מצאתי שהכיתוב בוצע קודם על הבולים בערך של 4 ו-10 קרונות ורק אחר כך על הבולים בערך של 5 קרונות (בגלל הפורמט החריג שלהם), הוכח בעזרת הבולאות הגבוהה באמצעות הגדלה פי מאה שהכיתוב על עשרת הבולים בשלושת הבולקים הללו, נעשה בדיוק באותה שעה! הבולים המקוריים הונפקו ביום 29 למרץ וביום 17 במאי יצאו מן המחזור. הבולים שהכיתוב עליהם נעשה בתחילת יוני בעזרת הלוחות המקוריים, הם אמנם אמיתיים, אבל הוצאו אחרי המועד שבו פג תוקפם: הדפסים חדשים! זהו המצב העובדתי ואי אפשר לשנות בו דבר בדיעבד".

קיצרתי את ההרצאה שלי ככל שיכולתי כדי לא לייגע את השומע, שהוא כנראה הדיוט גמור בנושא זה, אבל דר' ויסט עקב אחרי ההסברים שלי בעניין גובר והולך, ועתה, כשהגעתי לסוף ההרצאה, הוא יושב שקוע במחשבות. רק עכשיו הוא מציע לי כסא לשבת עליו, קודם לכן עמדתי לפני השולחן. אני רואה במחווה זו עדות לכך שדברי שכנעו אותו.

אחרי מחשבה ארוכה פונה אלי השופט החוקר ואומר: "שכנעת אותי חלקית ואני נוטה לראות את שיטת העבודה שלך כמבוססת מבחינה מדעית, אבל גם אם נצא מתוך הנחה שהצדק אתך, הרי הקביעה שלך בדבר קיומם של הדפסים חדשים מבוססת רק על תיאוריה אחת יחידה, הגם שיושמה הלכה למעשה. כיצד נוכל להביא עדות תקפה לגבי אי הנכונות של ההסבר של מיניסטריון התקשורת שיעמוד במבחן קבל עולם, גם עולמם של חורשי רעה?"

אחרי שיקול דעת החלטתי לצאת עם כל ההוכחות שבידי. עלי להודות גם בצעדים שנקטתי בהם שלא מאירים אותי דווקא באור חיובי.

"אדוני השופט החוקר, אמרתי עכשיו בנימה של השבעה, "אני משוכנע במאה אחוז בנכונות הממצאים של הבדיקות שלי, אך דווקא משום שאני יהודי ומודע לתככים המכוונים נגדנו מכל עבר, אני נזהר במיוחד בבדיקות של בולי דואר. הואיל ומזכיר איגוד הבולאים המקומי, מר נ., שהוא קנאי ואנטישמי, יצא נגדי מן ההתחלה וחרף תובנה טובה יותר שלו, התייצב לימין המיניסטריון לתקשורת, נאלצתי במקרה זה לחפש הוכחות להצהרות שלי שבשעת הדחק יוכלו לעמוד במבחן לפני כל ערכאה. לפני הופעת המונוגרפיה שלי אני עצמי הרגשתי שהתיזה שלי אמנם עומדת במבחן, אך במקרה של מחלוקת עם יריבים חזקים ממני, לא תהיה בהכרח בעלת תוקף מוכח. חיפשתי אפוא אחרי עדויות שאי-אפשר לערער עליהן. הלכתי לבית הדפוס "סלובנסקה גרפיה" (Slovenská Grafia) - מהחלון הזה רואים את בית הדפוס שממולנו - שבו נעשה הכיתוב על הבולים. הצגתי במשרד את תעודת המומחה שלי מטעם בית המשפט ואמרתי לפקיד המופתע: "אני בא מבית המשפט". בנימה חצופה של נגיד ומצווה הוספת: "הראה לי את רשימת ההזמנות ואת ספר העבודה!", הספרים הוצגו לפניי ללא כל התנגדות. עד מהרה מצאתי הזמנה רשמית החל מסוף מאי לכיתוב "מדינת סלובנסקיה 1939" (Slovenský Štát 1939) על כמות מסוימת של בולים וציון ביצוע ההזמנה בתחילת יוני. ההוכחות האלו שכנעו אותי שתוצאות הבדיקה שלי זכו לאישור מלא ורק אז החלטתי להכריז על הבולים הללו גם בספריי כעל מה שהם היו באמת: הדפסים חדשים".

על הספר ועל המחבר...

המחבר, יהודה הוגו קולר (הוגו קאופמן) נולד ביום 4 ביולי 1904 בפרסבורג (פוז'ון, ברטיסלבה). העיר הרב לשונית על גדות הדנובה, בעלת ההיסטוריה רבת התהפוכות, השפיעה השפעה ניכרת על עיצוב חייו. בגיל 16 כבר החל לעסוק בכתיבה עיתונאית וכתב כתבות ומאמרים, בעיקר בנושאי שחיה, ספורט חורף ובולאות. בשנת 1929 החל להוציא לאור ירחון עצמאי משלו, חיבר קטלוגים, ופרסם מונוגרפיות רבות מעבודותיו תורגמו לכמה שפות ופורסמו בעיתונות המקצועית בארצות רבות. כוחו, המוכר על ידי כולם, התבטא ביכולתו לתאר נושאים מקצועיים יבשים באופן מרתק ומבדר. בשנת 1931 נשא לאישה את אלופת השחיה הלנה דופלר, שילדה לו ארבע בנות. לאחר ששרד בקושי את רדיפות הנאצים כיהודי, ונרדף אחרי המלחמה בגלל שמו הגרמני, הוא שינה את שמו. בשנת 1949 עלה עם משפחתו לישראל והתגורר בה עד לפטירתו ביום 31.5.1976.

בספר מבטא המחבר את השקפתו שאין לראות בבולים רק פתקים צבעוניים מודפסים, אלא ראוי להתייחס אליהם כאל ראי לאירועי התקופה בכל מצבי החיים. רבים מסיפורי הנעורים שלו הם בעלי אופי אוטוביוגרפי, חוויות המלחמה והספורט, אהבה וארוטיקה, תיאורי מולדת ונופים, שנוצרו לעתים בעקבות התבוננות ביצירות האמנות הגראפית הקטנות הללו שהאדם מן השורה מכנה פשוט בשם בולי דואר. הספר הזה מביא אותנו להתבונן באוסף בולים בעיניים אחרות ולראות בו הרבה יותר: עולם שלם, צבעוני, מעניין, מאלף וראוי להסתכלות.

... לעמוד השער נזקקתי

לכול שלגיה לצורך פוטומונטאז' על הגלופה ובכל תל אביב לא הצלחתי להשיג ולו מטבע של פזטה (מטבע ספרדי) אחד. כך התחלתי לחפש בכתבי עת ישנים שכן מדובר בבול שהודפס לעתים קרובות, והנה בדף האחורי של כתב עת מקצועי בגרמנית מלפני שלוש שנים קפץ לנגד עיני גופה המלא של מחה (Maja). זה הושג אפוא.

ובאיזה הקשר, חושבים אתם, הוצג הבול הזה שם? היה שם דיווח על תערוכת בולים:

"תמונות דתיות על בולים". אבל אם חשבתם שמחה מילאה בה תפקיד של אלת הפריון, טעות בידכם. אחד האדונים הנכבדים שהשתתף בתערוכה הציג אוסף בעל מוטיב "ציטטות מהתנ"ך על בולי דואר" שכלל גם את שלושת הבולים בעלי הערך הגדול ביותר של הסדרה של גויה. מתחת לגופה של מחה העירומה הייתה כתובת בדפוס יפה ונקי של משפט מתוך תפילת "אבינו" מהברית החדשה: "ואל תביאנו לידי ניסיון!" ...

הבולים הוכרו כמתאימים למובאה הזאת והאוסף כולו זכה בפרס. השופטים של ועדת הפרסים אישרו בעצם את ההשקפה שהצגתי קודם: בבולים רבים טמונה משמעות עמוקה יותר, לעתים אמירה בעלת ערך.

... למדתי את הבולים והכרתי לא רק את ההבדלים בנייר ההדפסה, הגימור, ההדפס, הצבעים והסוגים, אלא גיליתי בעצמי דברים שלא היו ידועים עד אז ודיווחתי עליהם בעיתונות המקצועית. לאחר שקראתי את ספרו של דר' סלי "הבולאות הגבוהה" (Hohere Philatelie) והתחלתי לעבוד ולחקור את הנושא על בסיס מדעי, הפכתי במרוצת הזמן לאספן מקצועי בעל מוניטין. קטלוג הבולים הראשון שלי יצא לאור בשנת 1932 ומאז הודפסו הקטלוגים הארציים שלי במאות אלפי עותקים. בבדיחות הדעת אמרתי בשנת 1940 בבית המשפט שאני הסופר הסלובקי הנקרא ביותר, שכן אף יצירה ספרותית של סופר סלובקי כלשהו לא זכתה למספר עותקים גדול כפי שזכו לו הקטלוגים של הבולים שלי. באותה תקופה שימשו הבולים נושא לבדיקה מדעית עבורי. כשהסתכלתי בבול קבעתי את סוג ההדפסה שלו, את הסוג והאיכות של הנייר, של צבעי ההדפסה, סימני מים אפשריים, סוגי גימור - משוננים או אחרים - שגיאאות דפוס, מקריות של הדפוס - כל אלה נבדקו.

האוסף שלי הוחרם בשנת 1941 על ידי משמרות הלינקה (Hiinka) כרכוש יהודי אסור, לטובת מוזיאון הדואר הסלובקי, כביכול. אחרי המלחמה לא נותר זכר ממנו. מעניין לציין שלא הצטערת כל כך על הבולים יקרי הערך שאבדו, אלא בעיקר על אותו חלק של האוסף שהכיל "מכתבים שלא ניתן לאתרם". זה היה אוסף ייחודי של מכתבים הנושאים עליהם תוויות כגון: "נפטר", "לא ידוע", "נסע לחו"ל - מבלי לציין את הכתובת החדשה", ומגוון אינסופי של סיבות לאי יכולת לסווגם, בכל השפות ובכל הצורות. ביניהם היו קוריוזים כדוגמת המכתב ממלחמת האזרחים הספרדית שהנמען שלו נפל זמן קצר לפני כן. היה מכתב אחר, פגוע משריפה המבשר על אסון בספינת האוויר צפלין שהתפוצצה לאחר שנפגעה על ידי ברק בנחיתה בלייקהורסט. היו שם מכתבים של שבויי מלחמה שלא אותרו על ידי הצלב האדום והרבה מסמכים היסטוריים אחרים. אני זוכר גם גלייה אחת שנשלחה על ידי אמי לסבי וסבתי; סבי וסבתי התגוררו בסמטת ירושלים בטיירנאו (Tyrnau) והגלייה התגלגלה דרך סופיה ואיסטנבול לירושלים ואחר כך, עם חותמות הדואר של הערים הללו, ותווית של "לא ניתן לאיתור", הגיעה בכל זאת למקום הנכון! - עד היום אני מצטער צער רב על האוסף הזה שאבד.

לאחר תום מלחמת העולם השנייה התחלתי לבנות את האוסף שלי מחדש והוא הכיל בולים ממרכז אירופה החל מן המהדורות הקלאסיות הראשונות. עד שנת 1949 הצלחתי לאסוף כמות גדולה די הצורך, כדי לממן מההכנסות שלו את העלייה של משפחתי לישראל.

השנים הראשונות בארץ היו קשות עבורנו ועד עתה לא הצלחתי להגיע לרמה כלכלית שתאפשר לי לרכוש בולים נדירים. אולם הודות למועדון החליפין הבינלאומי שאני חבר בו, אני מנהל חליפת מכתבים כה נרחבת שבמרוצת השנים הצלחתי לצבור כמות ניכרת של בולים. כבר סידרתי הכול ושמרתי את המכתבים המבויילים בצורה מעניינת בשלמותם.

אולם בינתיים חל שינוי מהותי באופיו של איסוף הבולים. כיום העניין העיקרי של האספן לא מתמקד עוד בנייר, סימני המים, הגימור והמקריות של הדפוס, אלא בתמונה שעל גבי הבול. כיום לא אוספים לפי ארצות, כמו קודם, אלא לפי המוטיב של התמונה על הבול. הדבר הקובע היום הוא הנושא, התצלום.

הגם שאני, כאיש מקצוע בולאי ותיק, ביקרתי בחריפות את המגמה החדשה של "איסוף תמונות" וקראתי לחזרה לערכים ולעקרונות הישנים

המחבר, יהודה קולר, בפתח חנות הבולים שניהל בברטיסלבה.
 בשלט המרכזי רשום "ספריית השאלת ספרים מודרניים". בארון התצוגה בצד שמאל ניתן לראות בולים.

שוב לצ'כוסלובקיה: המהדורות לכבוד אחד במאי אחרי המלחמה מזכירות לי את ההמונים המתנועעים ביום חג העבודה, צועדים עם דגלי הניצחון של מעמד הפועלים ומניפים אגרוף קמוץ כברכת שלום....

הבולים עם תמונות הנוף מזכירים לי את יופייה של מולדתי משכבר הימים, את הדנובה ואת נהר הוואג (Waagfluss), את הפסגות והסלעים של הרי טטרי הגבוים – (Vysoké Tatry), את הטירות והערים... ארצות אירופה בהן נסעתי וטיילתי שוב חולפים לנגד עיני....

זיכרונות אישיים אינם היחידים העולים בתודעה למראה התמונות הצבעוניות הקטנות. אירועים היסטוריים, דברים ששמעתי וקראתי מתרעננים בזיכרון. אני מדפדף שוב באלבום ומגלה בול עם תמונת הקלסתר של ואן גוך ולנגד עיני רוחי עובר הצייר הגדול עם החצובה שלו על הגב בשמש הקופחת של צרפת הדרומית... למראה בול על בטהובן אני שומע מרחוק את הסימפוניה התשיעית, את "האודה לשמחה"....

הסדרה לכבוד ז'ול ורן ממונקו מזכירה לי את "חמישה שבועות בכדור פורח", את "נאוטילוס" ואת "מסביב לעולם ב-80 יום" ואני שומע את קולו של דר' פיליאס פוג בכניסתו, המכריז – "הנני כאן, רבותי!"

כך הגעתי לפי שעה למצב שבו אמנם יש ברשותי כמה אלבומים של בולים, אך כשאני מעלעל בהם איני מרגיש שאני אספן של בולים. אני מתבונן בתמונות הקטנות, המשוננות, האומרות כל כך הרבה בשמחה מהולה בעצב, ובשעות אלו של התבוננות אני משוכנע בכל מאודי: **אני אוסף זיכרונות.**

של איסוף בולים, נאלצתי להכיר בכך ש"הזמנים הישנים והטובים" הללו של הפעילות האנושית בתחום הזה חלפו ואינם. עידן חדש של איסוף בולים עומד בפתח, אך הוא לא נופל במאומה מן העידן הקודם.

כשאני מעלעל עכשיו בדפי האלבומים שלי, אני מרגיש כאילו פתחתי דפים של ספר זיכרונות. למראה תמונות הבולים הבודדות עולים בי זיכרונות שחשבתי שנכחדו זה מכבר...

אוסטריה, בולי היובל של שנת 1908 ושנת 1910 – אני רואה את עצמי כילד אוחד בידו של אבי בגן של ארמון שונברון... בתוך ההמון המריע לקיסר הזקן פרנץ יוזף I, המופיע ברוב חסדו לעיני בני עמו על המרפסת הברוקית של הארמון.

בולי ההכתרה של הונגריה משנת 1916: אני זוכר איך צילמנו את המעמד הרציני הזה עם אבא כאשר הרב שלנו דר' פונק פרש את ידיו בברכה מעל ראשיהם של קרל וזיטה....

הבולים של צ'כוסלובקיה מזכירים לי את ביקורו של הנשיא הפילוסוף מסריק (Masaryk) בעירנו. אחר כך אני רואה את דר' בנש (Beněš), טיטולסקו (Titulescu) ושר החוץ היוגוסלבי על מרפסת התיאטרון העירוני כנציגי "הברית הקטנה", מתחבקים ומנשקים זה את זה....

סלובקיה, הבול הכחול הגדול עם תמונת הכומר השמן: – באוזני מהדהדות שוב המילים של דר' טיסו (Tiso) מאז – "אם זה לא ילך במילים טובות, זה ילך קשה וללא רחמים!"....

מאת: אריה לין

שמשון הגיבור בבול רוסי

ברוסיה הופיע בול חדש שהוקדש לפסל "שמשון", פרי אצמלו של הפסל היהודי ל. בלומקין. הפסל, המוצב במזרקה מפורסמת בעיר ס'ט' פטרבורג, הופיע בעבר מספר פעמים על פריטים בולאיים, כולל גלויות דואר רשמיות.

פרנץ בועז - אבי האנתרופולוגיה

השנה מלאו 150 שנה להולדתו של פרנץ בועז, יהודי יליד גרמניה, הנחשב לאבי האנתרופולוגיה המודרנית. בניגוד למקובל עד אז, גיבש בועז שיטת מחקר ולפיה אין לראות את התרבויות הלא מערביות כפרימיטיביות ונחותות.

את מרבית שנות פעילותו ביצע בועז בארצות הברית, שם חקר בין היתר את שבטי האינדיאנים ולימד באוניברסיטת קולומביה.

בגרמניה הנאצית הוחרמו המחקרים שלו וספריו נשרפו. ביום 27 במרץ 1933 שלח פרנץ בועז מכתב גלוי אל הנדנבורג, נשיא גרמניה, בו מחה על האנטישמיות המתגברת.

בועז לא כוּבד עד כה בבול

דואר, אך השנה יזמה הנהלת עיר הולדתו מינדן הנפקת חותמת אירוע מיוחדת הנושאת את דמותו. החותמת הוטבעה ביום 17 במאי 2008. לרגל ההנפקה נערכה בעיר מינדן תערוכה חגיגית בה הוצגה פעילותו המדעית של פרנץ בועז. עריית מינדן, בשיתוף אגודת הבולאים המקומית, הדפיסה מעטפה מיוחדת לציון האירוע.

C. Treumann
Enzweg 58
75305 Neuenbürg

לב לנדאו בבול מאזרבייג'אן

מעט מאוד פריטי יודאיקה הופיעו באזרבייג'אן, אחת ממדינות חבר העמים שהשתייכה בעבר לברית המועצות. השנה הופיע שם בול המוקדש למדען היהודי רוסי לב לנדאו. (בול המתאר את תמונת המדען הופיע השנה גם ברוסיה).

שמואל יוסף עגנון באוקראינה

בימים אלו הנפיק דואר אוקראינה איגרת מאוירת עם דמותו של הסופר הידוע, זוכה פרס נובל, שמואל יוסף עגנון. על האיגרת רשום שמו של הסופר בשפה האוקראינית.

שורשים באוקראינה, למחוזות שהיו בעבר תחת שלטונה של פולין, ארץ הולדתו. במוקד הביקור הייתה העיר טרנופיל, עיר הולדתו של אבי. בטרנופיל התגוררה הגברת האוקראינית שבביתה הכפרי שבקרת העיר ביליתי חודשים רבים בתקופת מלחמת העולם השנייה, ובזכות משפחתה שרדתי.

בעודי מבקר בטרנופיל נודע לי שבאותה שבע עומדת להופיע באוקראינה איגרת בולאית וחותרת אירוע לזכרו של שמואל יוסף עגנון, ילדי העיירה בוצ'אץ. התרגשתי מאוד לשמוע את הבשורה, והחלטתי לנסוע מיד לבוצ'אץ, כמחווה לעגנון. ביקרתי אז ברחוב "עגנונה" שבעיר ובמוזיאון הצנוע שהוקם לזכרו של הסופר המפורסם.

באיגרת שהונפקה לפני עשר שנים הופיע שמו של הסופר באותיות עבריות (בשגיאה - אגנון באות "א"), וזאת בשונה מהמופיע באיגרת החדשה, זו שהונפקה ללא "התערבות".

הנפקה זו הזכירה לי מקרה בו הייתי מעורב לפני למעלה מעשר שנים. בשנת 1997 כתבתי מטעם אגודת היודאיקה לדואר אוקראינה, והצעתי לכבד את ש"י עגנון כבול. בהצעתי ציינתי את הדוגמה שהציגה רוסיה, בהנפיקה בול לכבוד הסופר הידוע שלום עליכם. לא קיבלתי כל מענה על מכתבי, ולמעשה שכחתי את הנושא. מספר חודשים לאחר מכן, בשנת 1998, נסעתי עם רעייתי לטיול

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M

מכירה מס' 21 תתקיים בדואר ובאתר בזמן אמת ב-29.1.09

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים. **חו"ל:** אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות. **נומיסמטיקה:** מטבעות, שטרות מנדט, ישראל והעולם.

מעונינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

כתובתנו: דיזינגוף סנטר - תל אביב - ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: ימי א'-ה' 9.30-20.00 - ו' 9.30-13.30

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:

Exclusive Agency in Israel of LINDNER

חבר באגודות: **I.S.D.A. - I.F.S.D.A.**

http://www.romano.stampcircuit.com

Email: romano@stampcircuit.com

טל. / פקס 972-3-5282790

מחקר טיפוסים בקונטרס "זהבית"

מאז שנת 2005 מוצע למכירה בבתי הדואר קונטרס של בולי "זהבית השלוחות" הקונטרס הודפס מספר פעמים, בבתי דפוס שונים, עובדה שהובילה ליצירת תשניות רבות

מאת: ד"ר יוסף ואלך

עובי הנייר	חזית הקונטרס						גב הקונטרס		טיפוס
	הזרחה			הבולים			ספרות ברקוד	הלוגו	
	גוון	אורך	רוחב	צורה	צבע הבולים	נקבוב			
דק	מט	20	5	מלבן	א	13:14	קטנות	רשות הדואר	1
דק	מט	20	5	מלבן	א	13:14	-	רשות הדואר	2
דק	מט	-	5	פס רציף	א	13:14	-	רשות הדואר	3
דק	מבריק	19	4	מלבן	ב	11:11	גדולות	רשות הדואר	4
דק	מבריק	55	6	פס רציף (1)	ג	11:11	קטנות ודקות	חברת הדואר (קטן)	5
דק	מבריק	20	5	מלבן	ב	11:11	גדולות	חברת הדואר (גדול)	6
עבה	מט	-	5	פס רציף	ג	13:14	קטנות	חברת הדואר (גדול)	7
עבה	מט	-	5	פס רציף	ג	13:14	קטנות	רשות הדואר	8
עבה	מט	22.5	5	מלבן	ד	13:14	קטנות	חברת הדואר (גדול)	9

1 - הפס הרציף אינו מגיע עד שולי הקונטרס.

מבוא

קונטרס "זהבית השלוחות" הונפק לראשונה בחודש דצמבר 2005. המדובר בבול ללא ערך נקוב, המשמש למשלוח "מכתב רגיל בארץ", ונדרש בכמויות גדולות על ידי הציבור. הקונטרס הודפס מספר פעמים נוספות מאז ההנפקה הראשונה, תוך שינויים במאפיינים שונים של הבולים והכריכה.

יש שינויים שנוצרו עקב סיבות שהזמן גרם להן, דוגמת החלפת הלוגו של רשות הדואר בזה של חברת דואר ישראל, אולם מרבית השינויים האחרים נוצרו עקב כך שהשירות הבולאי מסתפק במתן הנחיות כלליות לבית הדפוס, ואינו קובע באופן מפורט את הדרישות הטכניות בהן על המדפיס לעמוד.

חוסר ההקפדה על המפרט הטכני מאפיין בשנים האחרונות את פעילותם של שירותים בולאיים רבים בעולם, ובמקרים רבים ניתן לאתר הבדלים קלים בין הדפסות שונות של בולים ופריטים בולאיים אחרים. התנהגות זו יוצרת עבור אספני הבולים כר פורה למחקר ואיסוף של פריטים בולאיים זמינים ומעניינים.

במחקר זה בחרתי לפרט את השינויים הקיימים בין הטיפוסים השונים של קונטרס "זהבית השלוחות". עלה בידי לאתר תשעה טיפוסים שונים (ועוד מספר טיפוסים משנה), אולם יש לזכור כי הקונטרס עדיין נמכר בבתי הדואר, ויתכן שעם הזמן יאותרו טיפוסים נוספים.

הגדרת הטיפוסים נעשה על ידי מיפוי השינויים הקיימים במאפיינים מסוימים של הקונטרסים.

הסמליל (לוגו)

בתחילת שנת 2006 בוטלה רשות הדואר והאחריות על הטיפול בדברי הדואר נמסרה לחברת דואר ישראל. שינוי ארגוני זה גרר את שינוי סמל הצבי המפוספס של רשות הדואר בדמותו הקופצנית המעוצבת של צבי חברת הדואר.

את סמל חברת הדואר ניתן למצוא על קונטרס "זהבית השלוחות" בשני גדלים שונים.

על מנת להבחין בין שני הגדלים של סמל חברת הדואר מומלץ להשוות את הסמל יחסית לסימון הבר-קוד המופיע לצידו. במיוחד יש לבחון את המרחק בין הצבי המעוצב ובין סימון הבר-קוד.

הנקבוב

הבולים בקונטרס "זהבית השלוחות" הונפקו במתכונת של דבקיות, כך שאין מדובר בנקבוב של ממש, אלא בחיתוך שולי הבולים בקו עקלתוני, כך שיקבלו מראה של "בול עם שיניים".

בדיקת הצפיפות של "השיניים" מעלה כי בהכנת הקונטרסים נשעה שימוש בשני אמצעי חיתוך שונים, האחד בצפיפות 11:11 והשני בצפיפות 13:14.

13:14

11:11

הצבע

בעת ביצוע הדפסת הקונטרסים לא נשמרה איכות הצבע, וניתן לאתר בהם הבדלים בגוונים וחוסר יציבות הבאה לידי ביטוי בפגמים שונים הנובעים מחוסר דיו.

עם זאת, בחינה מעמיקה של הקונטרסים מגלה ארבעה גוונים מובהקים של ירוק, החל בירוק כהה מאוד וכלה בירוק-צהוב בהיר.

קיימים הבדלים גם בגוון השטח הצהוב המודפס ברקע הבול.

2

א

7

ג

סמל רשות הדואר

סמל חברת הדואר (גדול)

סמל חברת הדואר (קטן)

סימון הבר-קוד

בשניים מן הטיפוסים לא הודפס סימון הבר-קוד כלל על כריכת הקונטרס. בטיפוסים האחרים ניתן להבחין בין שלושה סוגים של סימני בר-קוד על פי גודל הספרות המשולבות בהן.

ספרות גדולות

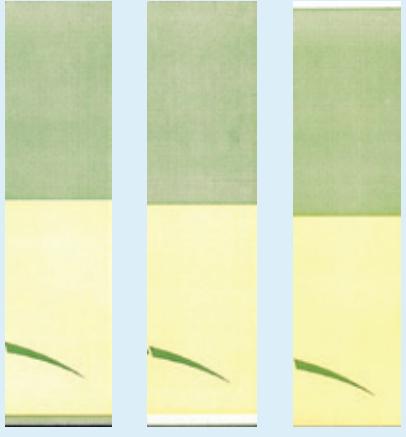
ספרות קטנות

ספרות קטנות ודקות

תת טיפוסים

מבט בצד הכריכה של קונטרס "זהבית השלוחות" מטיפוס 7 מגלה כי קיימים לפחות שלושה תת טיפוסים לקונטרס. בשניים מן המקרים יש פס לבן ללא צבע בחלקו העליון או בחלקו התחתון של הקונטרס, ואילו במקרה שלישי מופיע פס צר בצבע ירוק בתחתית הקונטרס.

פס רציף

מלבן

לסיכום

קונטרס "זהבית השלוחות" מהווה דוגמה טובה למחקר בולאי אותו ניתן לבצע על פריטים מודרניים של דואר ישראל. יש לקוות כי המאמר יעודד את הקוראים להמשיך ולחפש תשניות נוספות בבית הדואר הקרוב.

עובי הנייר

הדפסת הקונטרסים בוצעה תוך שימוש בשני טיפוסים מובהקים של נייר מדבקות: נייר דק ונייר קרטון עבה.

פסי הזרחה

בהדפסת פסי הזרחה על הקונטרסים נעשה שימוש בשני סוגים שונים של דיו זרחנית, האחת בעלת ברק והשנייה ללא ברק (מט). הבדל זה נגרם כיוון שהמדובר בסוגים של דיו זרחנית המגיבים לאורכי גל שונים של אור על סגול.

פסי הזרחה עוצבו בשתי צורות טיפוסיות. על חלק מן הקונטרסים הודפסו פסים מלבניים קצרים שאינם חורגים מתוך הבול עצמו, ואילו על חלק אחר הודפסו פסים רצופים לרוחב גיליון הקונטרס. במרבית המקרים מגיע הפס הרציף עד שולי הגיליון, ואילו במקרה אחד (טיפוס 5) ההדפסה של הפס הרציף אינה מגיעה לשולי הקונטרס.

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ
TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
 ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
 קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

הבולים המיוחדים של שנת 2008

איסלנד תרמה את חלקה לאוצר הבולים המיוחדים כשהנפיקה בחודש אוקטובר 2008 בול המכיל שתי תכונות חריגות. על פני הבול הודפס פס בדיו זרחנית, הצוברת אור במשך היום ופולטת אותו בחשיכה בדמותו של פסל סביבתי הקרוי בשם "מגדלור השלום".

בנוסף, הודפסה על הבול בדיו זרחנית דמותו של ג'ון לנון, וניתן לראות אותה אם מאירים את הבול באמצעות אור על סגול.

גם איי אלנד כיכבו השנה במצעד הבולים החריגים, וזאת בזכות בול מיוחד שהונפק לציון מרוצי הראלי מכוניות שנערכו באי. דרך העפר בה התקיים המרוץ הודפסה בבול בדיו בה שולב אבק של סלע הגרניט ממנו עשוי המסלול.

ולסיום, עוד טיפה של מידע על הבולים המיוחדים של השנה. בחודש יוני 2008 הנפיקה ליטא בול בצורת טיפה, וזאת לציון תערוכת האקספו שהוקדשה לנושא המים.

פריט חדשני נוסף בנושא כדורגל הונפק על ידי אוסטריה בחודש מאי 2008. בגיליונית מזכרת, שהודפסה תוך שימוש בטכנולוגיה מיוחדת של עדשות פלסטיק, שולבו ארבעים ושמונה תמונות שונות שנלקחו מצילומי טלוויזיה בהן תועדה הבקעת שער במשחק כדורגל. הצופה המביט בתמונות המתחלפות על פניה של הגיליונית רואה למעשה סרטון שאורכו כשלוש שניות, והמציג את הבקעת השער משלוש זוויות צילום שונות.

בול רביעי מבית היוצר האוסטרי הונפק בחודש אוגוסט 2008, והוא מציג את אחת משכיות החמדה הארכיאולוגיות של המדינה. בבול העשוי מספר שכבות פלסטיק שולבה דמותו של פסלון מן התקופה הפרהיסטורית, המתאר אישה בעלת איברים שופעים, ושזכה לכינוי "וונוס מווילנדורף".

הצופה המביט בדמות הפסלון רואה למעשה דמות תלת ממדית, המאפשרת לו לצפות בפסלון ממשפר נקודות מבט.

מידי שנה בשנה מנסים השירותים הבולאיים ברחבי העולם לאתר דרכים חדשות בהן יוכלו להדהים את אספני הבולים, ולמשוך את תשומת ליבם וכיסם אל הבולים החדשים שהנפיקו. ככל שמתפתחת הטכנולוגיה של הדפוס, כך הולכות ומתרבות האפשרויות העומדות בפני השירותים הבולאיים לחדש ולהקסים את לקוחותיהם.

שנת 2008 שברה שיאים חדשים במגוון הבולים המיוחדים שראו אור במהלכה. בפני האספנים הוצגה שורה של חידושים בצורת הבולים, בחומרים מהם הוכנו, ובטכנולוגיות החדשניות ששולבו בהם.

אתר האינטרנט StampNews.com ערך סקר בקרב קוראיו וביקש מהם להצביע על הבולים יוצאי הדופן בהם נתקלו. התוצאות לא הפתיעו איש, והקוראים אכן הצביעו על שורה של בולים יוצאי דופן.

השירות הבולאי של אוסטריה הצטיין בחדשנותו בשנת 2008. חלק ניכר מן הבולים שנבחרו הם מבית היוצר של מדינה זו.

בחודש אוגוסט 2008 הנפיקה אוסטריה בול רקום, וזאת בהמשך לבול דומה שהנפיקה כשנתיים קודם לכן. הבול בוצע באיכות גבוהה ביותר על ידי בית אריגה אוסטרי המתמחה בעבודות רקמה.

מספר חודשים קודם לכן, בחודש מרץ 2008, הנפיקה אוסטריה בול עגול העשוי מעור. הבול שהונפק לרגל משחקי הכדורגל אותם אירחה אוסטריה בשיתוף עם שווייץ, הוכן בצורת כדורגל ויוצר מאותו סוג של עור ששימש לייצור כדורי הרגל בהם השתמשו בטורניר הספורטיבי. הבול הוצע למכירה בתערוכת "ישראל 2008" והמלאי של הסוחר שמכר אותו אזל בתוך שעות ספורות.

תהליך ההנפקה

מאמר רקע על המרכיבים הטכניים של תהליך הנפקת בולים

צעדים ראשונים

אספן הבולים המתחיל אינו מתעניין בדרך כלל באופן בו הונכו הפריטים שברשותו. בשלב הראשון מתמקדת תשומת הלב של אספן זה בעיצוב הבול, ובעיקר בתמונה המופיעה על פניו. האספן המתחיל צובר בולים רבים ככל האפשר, מארגן אותם באלבום כשהם מסודרים לפי נושא, ומתענג על המגוון העשיר ועל הצבעים המרהיבים של הבולים שברשותו.

האיסוף התמאטי בצורתו הראשונית מבוסס על דרך זו, והאספן מתבקש בשלב הראשון לארגן את הבולים על פי התמונה המופיעה בעיצוב הבול. מובן שזהו הצעד הראשון בלבד. ככל שאספן הוא בוגר יותר ומתקדם יותר, כך מעודדים אותו להעמיק את המחקר וההבנה של נושא הבול, וללמוד פרטי רקע רבים ככל האפשר אודות האישיות המופיעה בבול, בעל החיים המצויר בו או האתר ההיסטורי לו הוקדש הבול.

האספן התמאטי המתקדם יכול להגיע למומחיות רבה בנושא בו הוא מתמקד, ולזכות בתערוכות בולים לציון המרבי בסעיף המכונה "ידע תמאטי, אולם אין בכך די. מאספן הבולים נדרשת גם הבנה בולאית, או "ידע בולאי", כפי שסעיף זה מכונה בטפסי השיפוט של תערוכות הבולים.

ידע בולאי

המרכיב הפשוט ביותר הכלול בסעיף ידע בולאי עוסק בקביעת המדינה בה הונפק הבול. לרוב רשום פריט מידע זה על גבי הבול, וזהו אחד הדברים הראשונים אותם לומד האספן המתחיל לקרא ולזהות. עם השנים לומד האספן להתמודד עם בעיות זיהוי מורכבות יותר, ולאחר הצלחה את הישות המנפיקה גם במקרים בהם הרישום על גבי הבול מורכב או אף מטעה.

באופן דומה לומד האספן לקרא נכון את הערך הנקוב של הבול, לזהות את התקופה המשוערת בה הונפק, ולהבין מן הכיתוב שעליו לאיזו מטרה שימש הבול שבידיו.

ועדיין, אספן הבולים נדרש לידע בולאי רחב בהרבה. על מנת

למצות את המיטב מאוסף הבולים שברשותו, מומלץ לאספן הבולים להכיר גם את עולם המושגים הקשור לפן הטכני של הנפקת הבולים.

המרכיבים הטכניים בייצור הבול

בין המושגים המרכזיים הקשורים להנפקת הבולים ניתן למנות את המרכיבים הבאים:

הנייר עליו הודפסו הבולים

בסעיף זה ניתן לדוגמה לדון בשיטה בה יוצר הנייר, בחומרים השונים ששולבו בו כאמצעי ביטחון נגד זיוף, בסימני המים שהוטבעו בנייר בעת ייצורו, ובחומרים אחרים, שאינם נייר, אשר שימשו כמצע להדפסת בולים.

הדיו ששימשה להדפסת הבולים

בסעיף זה כלולים בין היתר מושגים העוסקים בסוגי דיו מיוחדים שהונהגו כאמצעי הגנה נגד זיוף, דיו זרחנית שנועדה לסייע במיון האוטומטי של דברי הדואר, דיו תרמית בעזרתה יוצרים אפקטים של הבלטה, ובחומרים שונים ומשונים המשולבים בדיו או מחליפים אותה.

הדבק המרוח בצידו האחורי של הבול

תחת כותרת זו נוכל לפגוש נושאים דוגמת סוגי דבק המושפעים מעונת השנה וממצב האקלים באזור אליו נועדו הבולים, שיטות לחיסכון במריחת דבק בתקופות מחסור, שילוב חומרי טעם בתמיסת הדבק, והסיבות לשימוש בדבק אשר אינו דורש הרטבה.

דקור ונקבוב גיליונות הבולים

זהו אחד הפרקים המורכבים והעשירים ביותר בעולם הטכני של ייצור הבולים. בסעיף זה ניתן לדוגמה לדון בהבדלים שבין נקבוב ובין דקור, לתאר את השיטות השונות ששימשו ליצירת קווי ההפרדה בין הבולים, ולהציג את השיקולים המנחים בקביעת צפיפות חורי הנקבוב.

תהליך הדפסת הבולים

מטבע הדברים זהו התחום הטכני הרחב, העשיר והמורכב ביותר. עם השנים פותחו שיטות דפוס שונות ומשונות, ומרביתן שימשו בזמן זה או אחר להדפסת בולים.

התמצאות בכל עולם המושגים של הנושאים הטכניים חשובה מאוד לאספן הבולים, וככל שהוא מרחיב את ידיעותיו בתחום זה, כך יש באפשרותו להבין טוב יותר את מהותם וערכם של הבולים שברשותו. ידע זה הוא המאפשר להבחין בין בולים חסרי ערך ובין תשניות נדירות במקרים בהם הפריטים נראים לכאורה זהים לחלוטין, והוא המאפשר להשיג את אותן נקודות חשובות בסעיף "ידע בולאי".

למרבה הצער כמעט ולא פורסמו עד כה בשפה העברית מאמרים או ספרי הדרכה בולאיים העוסקים באופן מעמיק בכל מגוון ההיבטים הטכניים. האספן הישראלי המבקש להעשיר את הידע הבולאי

שכפול הגלופה הראשית ויצירת לוח ההדפסה

בגמר יצירת הגלופה הראשית ניתן להשתמש בה ישירות לצורך הדפסת הבולים (ואכן ידועים מקרים רבים בהם נעשה כך), אולם לרוב מודפסים הבולים בגיליונות שלמים, ולצורך כך יש לשכפל את הגלופה הראשית כמספר העותקים הדרושים.

הדפסת הבולים על נייר

השלב הסופי בו נוצרים גיליונות הבולים המועברים (ברוב המקרים לאחר נקבוב) למכירה בבתי הדואר.

שברשותו, מתקשה מאוד לעשות זאת אם אינו שולט בשפות זרות. מובן שאין אפשרות לספק במסגרת המצומצמת של עיתון שובל את מלא המידע הקיים בתחום מורכב זה, אולם בעיתונים הקרובים יפורסמו מספר מאמרים שיסקרו את סוגי הדפוס הקיימים, וההשפעה שלהם על התוצר הסופי אותו מחזיק האספן בידו.

השליבים בהדפסת הבול

בצורה הכללית ביותר ניתן לחלק את תהליך הדפסת הבול למספר שלבים, החל מהשלב הראשון בו יוצר המעצב את המודל ההתחלתי, וכלה בשלב בו מודפסים הבולים בצורתם הסופית.

הכנת ציור הבול על ידי המעצב

המעצב שנבחר על ידי רשויות הדואר מכין ציור של הבול בהגדלה. לעיתים פונה הדואר למספר מעצבים שונים במקביל, ומקיים וועדת שיפוט הבוחרת את העיצוב הנראה לה מתאים ביותר. בעת הכנת הציור חייב המעצב לדעת את שיטת הדפוס באמצעותה מתוכנן להדפיס את הבולים. לכל שיטת דפוס יש מגבלות שצריך להתחשב בהן על מנת לקבל את התוצאה הטובה ביותר.

יצירת הגלופה הראשית

בשלב זה נוטלים את העיצוב הסופי של הציור שיצר המעצב, ומקטינים אותו לגודל האמיתי של הבול.

קיימות שיטות רבות לביצוע פעולה זו, החל בעבודת חריטה ידנית המבוצעת על ידי חרט אומן, עבור דרך שיטות בהן מבוצעת עבודת החריטה תוך שימוש בעזרים טכניים שונים, וכלה בשיטות מודרניות של צילום וצריבה.

שלב יצירת הגלופה הראשית הוא אחד השלבים המשמעותיים ביותר בתהליך הדפסת הבולים, וטעות שבוצעה בשלב זה קשה מאוד לתיקון בהמשך הדרך. לפיכך, נהוג לבצע הדפסות ניסיון תוך כדי תהליך ייצור הגלופה, ולבדוק היטב את איכות התוצר שהתקבל.

להדפסות ניסיון אלו יש ביקוש רב בקרב אספני הבולים. במקרים רבים ניתן למצוא הבדלים בין עיצוב הבול המופיע בהדפסות אלו ובין העיצוב הסופי שנמכר לציבור, ומהבדלים אלו ניתן ללמוד על תהליך קבלת ההחלטות של הגורמים האחראים להנפקת הבולים.

חצי מנה

במקרים מיוחדים נהגו מנהלי בתי דואר לחתוך בולים רגילים ולהשתמש בהם לצורך ביול בערכים נמוכים יותר. המאמר מתאר את אחד המקרים בהם בוצעה פעולה חריגה זו.

מאת: עו"ד אלי ובר

חיתוך הבולים

בבתי הדואר שפעלו באזור המנותק הלך ואזל מלאי הבולים, ובעיקר התגלה המחסור בבולים בערים הנמוכים, שהביקוש להם מטבע הדברים גבוה יותר. בשתיים מן הערים (הוף ומנסברג) החליטו מנהלי בתי הדואר לפתור את הבעיה על ידי חתוך בולים בעלי ערך נקוב גבוה ושימוש בכל אחד מן החלקים כבול נפרד.

כפי שניתן לראות בתמונה הודבק על המעטפה שנשלחה מהעיר מנסברג חצי בול של שישה קרויצר, על מנת ליצור את התעריף הנדרש של שלושה קרויצר.

חשוב להבין כי המדובר בפעולה חריגה במיוחד, שהותרה רק במקרים מיוחדים של מחסור חריף. כך לדוגמה ניתן לראות בפריט אחר כיצד מצא מנהל בית הדואר צורך להסביר את מעשיו, ולכתוב לצד הבול כי לא נותרו ברשותו בולים בערך נקוב של 3 קרויצר.

הערה חשובה

עבור האספנים מהווים הבולים החצויים פריט מיוחד ורב חשיבות. חשוב לדעת כי הבול החצוי ראוי לאיסוף רק כאשר הוא חתום ומודבק על מעטפה, או לפחות על גזיר. בול חצוי שהורד מן המעטפה מאבד לחלוטין את ערכו, ונחשב כבול פסול לכל צורך ועניין (שהרי כל אחד יכול לקחת בול רגיל ולייצר בעזרת מספריים "בול חצוי").

מבוא

בולי הדואר מונפקים על ידי רשויות הדואר על פי הערכים הנקובים הנדרשים לצורך הפעלה יעילה של השירות לציבור. יש להשתמש בבול בשלמותו, וכל שימוש בבול קרוע או חתוך מעורר בדרך כלל חשד לעבירה או לניסיון זיוף.

ידועים מקרים בהם נהגו אנשים לקחת בולים משומשים, לחתוך מהם את החלק עליו הוטבעה החותמת, ולהרכיב מן החלקים הנקיים בול שלם "חדש". אילו התירו רשויות הדואר להשתמש בבול חצוי לצורך ביול רגיל, היה בכך פתח להונאת שירותי הדואר בהיקפים גדולים. ובכל זאת, במקרים מיוחדים ונדירים התירו רשויות הדואר לבייל דברי דואר בבולים חצויים, ואף מכרו חלקי בולים בבתי הדואר. במאמר זה יוצג אחד מאותם מקרים מיוחדים.

המלחמה

במסגרת מאבקי השליטה וההובלה של המדינות הגרמניות, פרצה בשנת 1866 מלחמה בין פרוסיה ואוסטריה. כוחות הצבא הפרוסי החזק פלשו לשטחה של אוסטריה ממספר נקודות לאורך הגבול המשותף, והביסו אותה בתוך שבועות ספורים.

אחד מקווי הפלישה חצה את שיטחה של מדינת בוואריה והמשיך מזרחה אל תוך שטח אוסטריה. תנועת הצבא גרמה לניתוקו של האזור המצוי בצפון מזרח בוואריה מיתר חלקי המדינה, דבר שהוביל למחסור באמצעים שונים באזור המנותק, ובכלל זה מחסור בבולי דואר.

לשירותך

בולי שירות נועדו לשמש את משרדי הממשלה לצורך ביול דברי הדואר הנשלחים מהם. בישראל הונפקו הבולים במסגרת צעדי חיסכון בתקופת הצנע

מאת: ד"ר אדי לייבו

המעטפה שבתמונה מהווה דוגמה לכמה מן המאפיינים הטיפוסיים לדברי הדואר הממשלתיים בתקופה זו.

ראשית, ניתן לראות כי מדובר במעטפה ממוחזרת שנעשה בה שימוש חוזר. בפינה הימנית העליונה נראים שרידיו של הבול המקורי שהיה מודבק על המעטפה. הפקיד הממשלתי ניסה להסיר את הבול המשומש (תוך שהוא קורע אותו), והדביק על המעטפה פתקית לבנה, שהסתירה את הכתובת המקורית שהייתה רשומה עליה ואפשרה לרשום את הכתובת החדשה.

על המעטפה הודבקו שני בולים, האחד בול שירות והשני בול רגיל. בולי השירות שימשו למשלוח דברי דואר בתוך הארץ בלבד, ולצורך התכתבות לחו"ל ניתנה לכל משרד כמות של בולי דואר רגילים. ככל הנראה היו חסרים לפקיד בולי שירות והוא השתמש בבול רגיל. גם יחידות צה"ל נדרשו להדביק בולי שירות על המכתבים ששלחו, ומהטופס שבתמונה ניתן ללמוד כיצד בוצעה הקצאת הבולים ליחידות. הטופס שרד בזכות תנאי המחסור, כיוון שנעשה בו שימוש חוזר כמעטפה מאולתרת (בצידו האחורי מודבקים בולים).

מבוא

בחודש אפריל 1840 הדפיסו בבריטניה בולים מיוחדים שנועדו לשימוש משרדי הממשלה. הבולים עוצבו באופן דומה לזה של בולי הפני השחור, בתוספת האותיות (Victoria Regina) VR בפינות העליונות של הבול.

הבולים אמנם הודפסו, אולם מעולם לא הוכנסו לשימוש. בחודש ינואר 1843 הושמדו 3302 גיליונות מתוך הכמות של 3323 גיליונות שהודפסו. 13 מתוך 21 הגיליונות הנותרים נשלחו כבולי דוגמה למנהלי בתי דואר ברחבי בריטניה, ובחלק אחר מן הבולים השתמש רולנד היל על מנת לערוך ניסיונות בהחתמה. ספרד הייתה המדינה הראשונה שהנפיקה בחודש יולי 1854 בולי שירות ועשתה בהם שימוש מעשי.

שנים של מחסור

השנים הראשונות שלאחר הקמתה של מדינת ישראל היו שנים קשות מאוד מבחינה כלכלית. המדינה הצעירה נדרשה לשקם את הריסות מלחמת העצמאות, לקלוט מאות אלפי עולים חדשים, ולפתח את הכלכלה כמעט מאפס.

תנאי המחסור החריפים באו לידי ביטוי בכל אחד מתחומי החיים, ואפילו מצרכים פשוטים דוגמת נייר לכתביה ומעטפות למשלוח מכתבים היה קשה להשיג. משרדי הממשלה נדרשו, כמו יתר הציבור, לחסוך ככל האפשר במשאבים אלו, ולעשות בהם שימוש חוזר בכל הזדמנות שיכלו.

ביוזמת משרד האוצר הוחלט בתחילת שנות החמישים לנסות ולהגביל את מספר דברי הדואר הנשלחים ממשרדי הממשלה. לצורך כך הוחלט על הנפקת בולי שירות.

הנפקת הבולים

ביום 1 בפברואר 1951 הונפקו בולי שירות בישראל. הסדרה הורכבה מבולי מטבע ועליהם מודפסות המילים "בול שרות". ארבעת הערכים הנקובים של הבולים נועדו לשלם הן את עלות המשלוח של מכתבים רגילים והן את העלות הנוספת שנדרשה עבור משלוח מכתב רשום או עבור מכתב אקספרס.

אגדה של בול

בחינת הפרטים הקטנים שבבול מאפשרת לגלות את הסיפור המסתתר מאחורי הקלעים

מאת: משה רימר

האגדה

ד"ר ג'ימס ג'ונסטון נולד בג'מייקה במחצית המאה התשע עשרה. אביו היה בעל אחוזה עשיר, ובאחוזתו הועסקו אינדיאנים רבים, ילידי האי. ג'ימס הצעיר בילה חלק ניכר מימיו ילדותו בקרב עובדי האחוזה, וכך זכה לשמוע מכלי ראשון רבות מן האגדות והמסורות שעברו ביניהם מדור לדור.

בין היתר סיפרו זקני השבט לג'ימס את האגדה על האביר המפוחם:

במאה השש עשרה הייתה ג'מייקה נתונה תחת שלטון ספרד, והאצילים הספרדים רדו ביושבי הארץ, האינדיאנים בני שבט ארוואק. יום אחד, בעודו מהלך בין שבילי היער, נתקל אחד האצילים הספרדים בבתו היפהפייה של ראש שבט הארוואק. האציל, שחשק בנערה, החל לרדוף אחריה ואילו היא נסה מפניו בבהלה רבה. משהגיעה הנערה אל שפת הנהר, היא קפצה אל המים הסוערים והחלה לשחות לעבר הגדה שממול. האביר לא היסס, וקפץ גם הוא אל המים הגועשים, אולם באותו הרגע הבריך ברק, שפגע בגופו של האביר והרג אותו בו במקום.

גופו המפוחם של האביר האכזר נסחף במורד הנהר, ונתקע בין הסלעים שלמרגלות מפלי לנדוברי. מאז, כך מספרים האינדיאנים, כאשר מבזיק הברק בלילות סערה, עולה רוחו של האביר מן המעמקים, והוא חוזר, ניצב למרגלות מפלי לנדוברי, ומחפש לשווא את הנערה היפהפייה בה חשק.

הנפקת הבול

בשנת 1899 ביקש דואר ג'מייקה להנפיק בול מיוחד בו יתואר נוף האי. האתר שנבחר היה מפלי לנדוברי, וד"ר ג'ימס ג'ונסטון שהפך בינתיים לאמן מפורסם, הוזמן לצייר את הבול.

ד"ר ג'ונסטון זכר את האגדה היפה אותה שמע בצעירותו, וטרח להוסיף בציור, בין הסלעים שלמרגלות המפל, את גופו השחור של האביר הספרדי.

הבול תוכנן במקור להיות מונפק ביום 24 במאי 1899, לרגל יום הולדתה של המלכה ויקטוריה. תקלות שונות גרמו לדחיית יום ההופעה, והבול הונפק בסופו של דבר ביום 1 במאי 1900.

הבול זכה להצלחה רבה מאוד בקרב אספני הבולים, וכל הבולים אזלו חיש קל. דואר ג'מייקה החליט להנפיק את הבול במהדורה נוספת, וביום 25 בספטמבר 1901 הודפס הבול שוב. בהנפקה זו הודפס מרכז הבול בצבע שחור, על מנת להבליט את דמותו של האביר הספרדי מן האגדות.

כל אספן בולים המכבד את עצמו צובר עם שנים מגון עשיר של סיפורים וידיעות בתחום בו הוא מתמחה. מערכת שובל פונה אל ציבור האספנים בבקשה להסיר את האבק מעל סיפורים אלו, ולשתף את קוראי העיתון בידיעות אלו.

המעוניינים לסייע מתבקשים לפנות לעורך בדואר אלקטרוני: rimer@netvision.net.il

קולות החיילים

בימים של קרבות ומתיחות לא מסתפקים בני המשפחה שבעורף במסרים כתובים, ורוצים לשמוע את קולו של יקירם. בזמן מלחמת וייטנאם נענה דואר אוסטרליה לרצון זה.

מאת: משה רימר

בסניף הדואר הוטבעה על המעטפה חותמת מיוחדת, המציינת כי המכתב זכאי להישלח בתעריף מוזל, וזאת על מנת למנוע מצב בו פקידי הדואר באוסטרליה יחשבו שהמדובר בביל חסר, ויטילו קנס על מקבל המכתב.

הבול בוטל באמצעות חותמת של סניף דואר מספר 4 של כוחות הצבא האוסטרלי:
AUST.F.P.O. 4
(AUSTRALIAN FORCE POST OFFICE 4)

בשנת 1939, לכבוד הקונגרס שציין מלאת שישים וחמש שנים לארגון הדואר הבינלאומי, הציע הדואר של ארגנטינה ללקוחותיו שירות חדש ומעניין. בבית הדואר המרכזי של בואנוס איירס הוצבו תאים מיוחדים, אטומים לקול, אליהם יכול היה הלקוח להיכנס, ולהקליט הודעה קולית. ההודעה הוקלטה על גבי תקליט גמיש, אותו ניתן היה לשלוח באמצעות הדואר.

משאית מיוחדת, עליה הותקן ציוד ההקלטה, הגיעה לחלקים מרוחקים של בואנוס איירס, ואפשרה גם לתושבים שהתגוררו רחוק מבית הדואר המרכזי להקליט את הודעותיהם.

השירות החדש שווק על ידי הדואר של ארגנטינה תחת המותג "פונופוסטל", ובמסגרתו יכול היה הלקוח לבחור באחת משלוש אפשרויות:

1. ניתן היה להקליט הודעות קצרות על גבי תקליט שמשקלו היה 20 גרם.
2. השירות הסטנדרטי כלל הקלטה של הודעה ארוכה על גבי תקליט שמשקלו היה 80 גרם.
3. השולח יכול היה לשלם מראש גם עבור דואר חוזר. הודעתו של השולח הוקלטה על גבי צידו האחד של התקליט. הודעת התשובה של הנמען הוקלטה על גבי צידו השני של התקליט, שהוחזר לשולח ללא צורך בתשלום נוסף.

ביום 11 בדצמבר 1939 הנפיקה ארגנטינה סדרה בת שלושה בולים מיוחדים, שנועדו לשלם עבור משלוח התקליטים בדואר. על שניים מן הבולים הופיע התקליט. השירות החדשני לא זכה להצלחה רבה. הוא הופעל לעיתים רחוקות, והופסק כליל בתום תקופה קצרה.

הרקע

במהלך השנים בהם התנהלה מלחמת וייטנאם, גילתה אוסטרליה מעורבות גדלה והולכת בנעשה שם. החל מתחילת שנות השישים הוצבו חיילים אוסטרליים על אדמת וייטנאם, ומספרם של אלו הלך וגדל ככול שחלף הזמן.

רבים מן החיילים האוסטרליים, שביקשו לשמור על קשר הדוק עם משפחותיהם, ניצלו את ההצעות הזולות שהוצעו להם בחנויות המכר של הצבא, ורכשו מכשירי הקלטה קטנים. היה הרבה יותר קל להביע את מחשבותיהם ורגשותיהם באמצעות הקלטה קולית, מאשר לנסח דברים אלו בכתב.

את הקלטות שלחו החיילים לבני המשפחה באוסטרליה, שבוודאי שמחו לשמוע את קולו של החייל האהוב.

התעריף המיוחד

הנהלת הדואר באוסטרליה, שהייתה מודעת לנוהג זה שהלך והתרחב, החליטה לקבוע תעריף מוזל במיוחד למשלוח קלטות של אנשי צבא. בשנת 1968 נקבע בתקנות כי התעריף למשלוח קלטת אודיו מוייטנאם לאוסטרליה יהיה 8 סנטיים. תעריף מיוחד זה זכה לכינוי "פונופוסט" (PHONOPOST).

מאחר והמדובר היה בתעריף מיוחד, התקשו פקידי הדואר לספק בולים בעלי ערך נקוב של 8 סנטיים. הבול היחידי שהיה קיים במלאי הונפק שנתיים קודם לכן, ונשא את דמותו של דג האלמוגים. לפיכך, רבים מן החיילים נאלצו לשלם שני סנטיים נוספים, ולבייל את המעטפות עם הקלטות בשני בולים של 5 סנטיים. המעטפות המבילות בבול עם הדג הן נדירות למדי.

המעטפה שבתמונה מבוילת בתעריף הנכון. החייל ששלח אותה טרח וכתב בפינה השמאלית העליונה כי בתוך המעטפה יש קלטת, וכי המדובר בדואר חיילים.

17.2.2009 חותמת יום ההופעה פירות ארצנו	17.2.2009 חותמת יום ההופעה ספורט אתגרי	3.2.2009 חותמת אירוע יריד הבולים פברואר 2009	6.1.2009 חותמת אירוע יריד הבולים ינואר 2009	1.1.2009 חותמת יום ההופעה תווית ביול ציפורי ארץ ישראל
--	--	---	--	--

מעטפה מבויילת שהונפקה ברומניה לציון מלאת 60 שנה למדינת ישראל

17.2.2009 חותמת יום ההופעה תווית ביול נשר	17.2.2009 חותמת יום ההופעה תל אביב 100
--	--

קבעה ההלכה (קיצור שולחן ערוך), "מי שאינו יודע יום מיתת אביו או אמו, יברור לו יום אחד בשנה". כלומר, האדם יבחר לו יום קבוע כלשהו במהלך השנה ויצוין בו את זכר הוריו. רצח מיליוני היהודים בתקופת השואה העצים מאוד את התופעה, בה רבים מן הניצולים שביקשו לכבד את זכר הוריהם באמירת תפילת הקדיש לא ידעו את מועד פטירתם. על מנת להקל על הניצולים, ולמנוע מהם את הצורך להתלבט ולבחור בעצמם את היום בו יאמרו קדיש, יזמה כאמור הרבנות הראשית לישראל את הכרזת יום צום העשרה בטבת, יום המוקדש ממילא לאבל וזיכרון החורבן, גם כיום הקדיש הכללי.

יום הקדיש הכללי

יום העשרה בטבת הוא יום צום, אחד מימי הזיכרון שנועדו לציון את חורבן בית המקדש. על פי המסופר בספר מלכים ב', פרק כ"ה, פסוק א', ביום זה החל המצור הבבלי על ירושלים בימי המלך צדקיהו:

וְהָיָה בַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמַלְכוּתוֹ, בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְכָל-חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלַם, וַיִּחַן עָלֶיהָ; וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּק סָבִיב

כעבור שלוש שנים ארוכות וקשות של רעב ומחסור, הובקעה חומת ירושלים (מאורע אותו מציינים ביום י"ז בתמוז), וחרב בית המקדש (מאורע אותו מציינים ביום תשעה באב). בשנת 1951 יצקה הרבנות הראשית לישראל משמעות נוספת ליום העשרה בטבת, והכריזה עליו כעל **יום הקדיש הכללי**.

מהו יום הקדיש הכללי?

על פי ההלכה היהודית אומרים הבנים קדיש על הוריהם ביום השנה לפטירתם. מנהג זה התפתח בימי הביניים בקרב קהילות היהודים באשכנז, היא גרמניה, והפך עם הזמן לנוהג מחייב בכל קהילות ישראל.

ומה יעשה אדם שאינו יודע את יום הפטירה המדויק?

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים
בולי ישראל, שנתונים,
תוויות קלוסנדורף, סימה ובולי זרחן שונים

טל' נייד: 052-8301265

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאטג'ורג'יה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
ניתן לעשות הזמנה בדאר.

סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER

מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב www.bait-tov.com

בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות,
בולי ישראל, חותמות, אלבומים ואביזרים.

שילחו 200 בולי ישראל משומשים כלשהם (לא שונים)
רחוצים, נקיים ולא פסולים, ותקבלו סדרות בולי חו"ל.

ת"ד 2275 בת-ים 59121, טל/פקס: 03-5535313

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה, הופיע מחירון בולי ישראל 2008
בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע:

חוויד שקוף ושחור, 120 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והוויד

רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871

הופיע מחירון 2008 בתערוכה

מרכז הבולים

מתמחים במקדמים, מנדט, מנהלת העם ובולי ישראל,
טעויות, תוויות מכל הסוגים, זרחנים
בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-1 MICHEL

אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)

טל': 03-5605755; פקס: 03-5605430

email: stamps.center@gmail.com

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE,
OTTOMAN PERIOD, JUDAICA

- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue

Ask about special low vendor commission rates

P.O.Box 8101 - TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-298-2891

קונים בלבד!
קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים
שעברו בדואר מפלשתינה וישראל
(לא מעטפות יום ראשון)

תשלום מייד

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

טל. 03-5477966

אוניסטמפס

בולי גרמניה, אנגליה, שווייץ,
צרפת, ישראל,
נושאים, יודאיקה ועוד.

קונים אוספים בולים ומטבעות

ת.ד. 32120 תל-אביב 61320,

טל. 03-5661077

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,

טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל/פקס. 03-5251552,

דוא"ל: motib51@smile.net.il

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-19:30

(ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -

לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

הכניסה חינם

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל': 03-6295547

בולי האו"ם למען עולם טוב יותר אוספים בולים יפים ונחשפים לנושאים כלל עולמיים

23 אוקטובר 2008 - שינויי אקלים

גליונות מזכרת

בולים

קונטרסים מהודרים

שלושה פולדרים שנתיים (אחד מכל מרכז)

